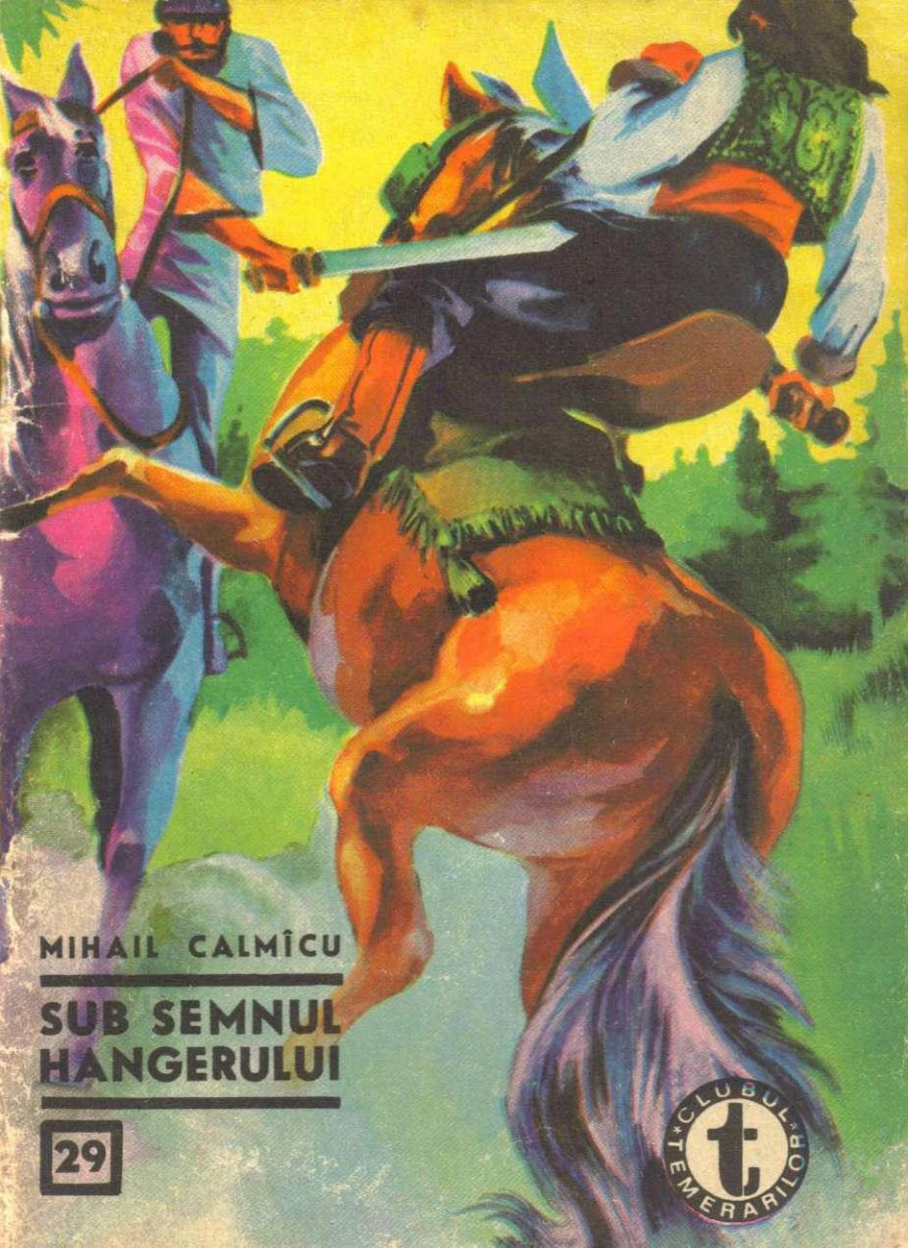

MIHAIL CALMÎCU

SUB SEMNUL HANGERULUI

29

CLUBUL TEMERARILOR

MIHAIL CALMÎCU

SUB SEMNUL HANGERULUI

SUB SEMNUL HANGERULUI

SUB SEMNUL HANGERULUI

SUB SEMNUL HANGERULUI

SUB SEMNUL HANGERULUI

I

EDITURA TINERETULUI

Coperta de IONESCU DUMITRU
http://www.clubul-temerarilor.blogspot.com

În bătaia lunii, şleaul[1] şerpuia printre mirişti, aburcînd lin dealurile şi prăpăstuindu-se tot atît de lin în văiugele năpădite de iarbă şi tufărişuri.

Încordat în scări, cu trupul lăsat pe coama fugarului, un băietan de vreo cincisprezece ani întorcea din cînd în cînd capul îndărăt ca să-şi cumpănească sorţii scăpării. Fugise de-a-ncălare de la conacul stăpînului său, după o bătaie soră cu moartea. Îi ţineau urma trei arnăuţi[2] de-ai boierului. Întorcînd iarăşi de la o vreme capul, fugarul îşi dădu seama că norocul începe să tragă de partea urmăritorilor, care aveau cai mai abraşi[3] şi mai multă pricepere în stăpînirea şi îndemnarea lor. Distanţa pînă la ei se scurta văzînd cu ochii, în vreme ce puterile roibului său scădeau cu repeziciune. Străbătuse, după socoteala lui, vreo cincisprezece vrîste[4] şi mai avea, după aceeaşi socoteală, vreo cinci înainte, pînă a ajunge la acel codru care se cheamă al

---

[1] Şleau — drum de ţară, neamenajat, bătătorit de căruţe.

[2] Arnăut — servitor înarmat, angajat de boieri mai ales pentru paza personală.

[3] Abraş — nărăvaş.

[4] Verstă — unitate veche de măsură a distanţei egală cu 1.067 m.

Ciurei, unde se spunea că hălăduiau oameni mai slobozi decît păsările cerului. La ei năzuia el să ajungă...

Vreo sută de paşi îl mai despărțeau acum de urmăritori. Privi înainte. Dealurile rămăseseră în urmă, făcînd loc unei cîmpii oable la capătul căreia se ițea marginea întunecată a unui codru. Îşi şfichiui cu năduf fugarul. Acesta icnea, fornăind şi împrăştiind bală. Se ridică şi mai mult în scări, cercînd a-l uşura de greutate şi lăsîndu-şi obrazul în bătaia usturătoare a coamei.

În vremea asta, la acea margine întunecată de pădure îşi făceau obişnuita lor pîndă doi codreni armați cu durde[5], pistoale şi hangere[6]. Stăteau de-a-ncălare, sub pologul[7] rotat al unui tufan, scrutînd depărtările. Nu peste multă vreme urechea prinse tropot de copită, iar ochiul desluşi umbrele a patru călăreți gonind pe sub lună...

— Ian te uită, pe cine-or fi urmărind arnăuții cu atîta înverşunare ? grăi unul din ei, întorcînd a mirare capul spre soțul său, care călărea un cal pag[8], cu coamă lungă şi nările-n vînt.

— Se pare că-i un băietan, răspunse acesta. O fi

---

[5] Durdă — puşcă, flintă.
[6] Hanger — pumnal mare cu lama încovoiată.
[7] Polog — acoperitoare, baldachin, draperie de pat.
[8] Pag — roşcat cu pete albe.

de la vreo curte boierească. Da' ce poznă o fi făcut ?

Celălalt n-avu timp să-i răspundă, căci dinspre şleau trosni o împuşcătură. O slobozise unul din cei trei urmăritori asupra călăreţului din faţă.

— Nu l-o pălit ! grăi primul haiduc, privindu-şi cu nelinişte tovarăşul.

— Da' o să-l pălească numaidecît, că-s puşi pe omor după cum văd, răspunse tot atît de neliniştit acesta, trăgînd către el dîrlogii. Frică li-i să nu le scape în codru şi vor să-l deie gata. Eu aş zice să-i dăm o mînă de ajutor băietului, că-i păcat de tinereţile lui...

— Aşa zic şi eu, că dreptatea şi obida tot de partea lui trebuie să fie. Haide !

Punînd mîna pe pistoale şi împintenîndu-şi fugarii, haiducii o porniră cu repeziciune către şleau, tăind de-a curmezişul calea celor patru călăreţi. Dar în clipa următoare acelaşi arnăut ridică iarăşi pistolul, stupind foc. De data asta plumbul nu-şi greşi ţinta : lovit, călăreţul din faţă se înălţă în scări şi, apucîndu-se cu mîinile de ceafă, se rostogoli de pe cal în şanţul de la marginea drumului.

Dar arnăuţii nu apucară să descalece. Cît ai bate din palme, cei doi haiduci erau asupra lor. Chitindu-l pe ucigaş, unul dintre ei îl prăvăli cu un foc la pămînt, apoi atît el, cît şi celalalt traseră hangerele. Luaţi pe nepusă masă şi bănuind cam cu cine au a face într-acest miez de noapte, arnăuţii îşi răsuciră în loc fugarii şi o luară la sănătoasa.

Haiducii întoarseră caii şi descălecară în grabă lîngă cel lovit. Băietanul zăcea nemişcat pe fundul şanțului.

— Amărîtul de el, zise cu năduf cel care-l chitise pe ucigaş, îngenunchind lîngă băiat şi ridicîndu-i capul. La moalele capului l-o lovit ! Tîlharii ! Apoi, privindu-l neliniştit pe tovarăşul său, întrebă : Oare o mai fi trăind ?

Acesta se aplecă la rîndu-i, îşi lipi urechea de pieptul băiatului în dreptul inimii, după care, ridicînd către soțul său ochii înseninați dintr-o dată, zise :

— Trăieşte !

Zicînd acestea, îşi smulse mîneca cămăşii, legă cu ea strîns capul rănitului şi se uită cu înțeles în ochii celuilalt.

— Să-l luăm cu noi, poate o mai avea zile, amărîtul de el...

Era prin anul Domnului 1631, la vreo şapte ani după întîmplarea de mai sus. La curțile domneşti din Ieşi, într-una din frumoasele săli ale palatului, se întinsese mare zaiafet, prilejuit de reînturnarea pe tronul Moldovei a lui Alexandru Vodă Iliaş, trimis de Poarta suzerană în locul lui Alexandru Radu. Masa gemea sub felurimea bucatelor şi a tacîmurilor scumpe, asupra cărora băteau smerite

mătănii vreo două duzini de bărbi de toate mărimile, înconjurate de zeci de idiclii[9] şi cepaele, care împleau pocalele şi înlocuiau blidurile golite cu altele vîrfuite şi dichisite cu grijă de meşterii bucătari.

Cînd zvonul de glasuri se mai domoli, logofătul Neghinuță, carele şedea în stînga domnului, ridică pocalul şi cuvîntă astfel către domn şi meseni :

— Să ne trăieşti, doamne, şi bine ai venit pe aceste mănoase plaiuri moldoveneşti, pe care, ne învrednicim a crede, ai să le ocîrmuieşti cu aceeaşi înțelepciune şi dragoste precum le-ai mai ocîrmuit înainte, în prima ta domnie.

Aici vodă dete din cap cu smerenie, iar cuvîntătorul, după ce aruncă o privire plină de înțelesuri acelor bărbi slăvite din jurul domniei-sale, urmă :

— Şi ne mai învrednicim a crede, doamne, că n-ai să uiți nici de preasmeritele slugi ale tale adunate la aiastă masă, care te-au slujit cu credință şi supunere atît în zile bune, cît şi în cele rele.

La aceste cuvinte, mesenii suspinară cu frunțile plecate, unii mai tineri dîndu-şi coate pe furiş şi cătînd cu înțelegere în ochii măriei sale.

Domnul înalță pocalul recunoştinței, îl deşertă şi grăi astfel :

---

[9] Idicliu — slujitor cu rang inferior la curtea domnească.

— Vă mulțămesc, boieri dumneavoastră, pentru aieste urări de bine pe care mi le aduceți, cum şi pentru credința ce mi-ați arătat-o în năprasnele prin care am trecut. Acum că am putut, cu ajutorul vostru, îndupleca Înalta Poartă să mă trimeată la locul ce mi se cuvine, mă voi strădui din răsputeri să nu dezmințț aşteptările voastre. Dar înainte de asta, urmă a zice vodă, se cuvine să curățim țara de acei care ne voiesc răul, de neprietenii noştri. Am auzit de unul, vornicul Lupul Vasile, boier de neam, care umblă cu vorbe şi felurite scorneli ca să răzvrătească norodul împotriva me şi a voastră.

— Drept ai grăit, măria ta, ridică fruntea Baptiste Veleli, sfetnic de mare taină al măriei sale. Vornicul ista o trimis la Poartă, la Stambul, o solie alcătuită din boieri moldoveni pentru a se pune împotriva venirii tale în țară. Spuneau cum că norodul i-ar fi împuternicit să grăiască în numele lui. Da' bine că am aflat la vreme de aiastă uneltire şi am ştiut a pune vorbă şi cele de cuviință acolo unde era nevoie, aşa încît o fost poftit să se întoarcă frumuşel, cu buzăle umflate, pe drumul care i-o adus.

— E un om tare primejdios, doamne, vornicul ista, suspină către măria sa şi logofătul Neghinuță. I-o spune şi numele : lupu, adică. Îl cunosc eu bine ! Mai are doi prietini buni întru uneltiri :

bătrînul boier Buhuş şi hatmanul[10] Săvin. Cică îmblă tustrei din sat în sat şi tulbură norodul...

Aici logofătul tăcu, căci domnul şi stăpînul ridică dreapta, şi cu obrazul întunecat dintr-o dată, cu ochii scăpărători spuse :

— După cele pătimite în prima noastră domnie, nu mai avem dreptul de a şovăi într-asemenea împrejurare. Vrăjmaşul trebuieşte lovit de-ndată şi fără cruțare, ca să nu aibă vreme să te lovească el.

— Aşa este, doamne, încuviințară mesenii în cor, clătinîndu-şi bărbile.

Măria sa întoarse capul către soțul său din stînga, spunîndu-i cu aceeaşi scăpărare în ochi şi cu acelaşi glas care nu mai răbda zăbavă :

— De aceea, logofete Neghinuță, fiind domnia ta om în care mi-am pus întotdeauna nădejdea, am a-ți da o poruncă pe care să mi-o duci la împlinire. În satul Voineştilor, taman prin locurile pe unde am auzit eu că îmblă Vasile Lupu ista, am un om al meu, pe care prea bine îl cunoaşteți şi domniile voastre. Este vorba de logofătul Negrilă, boier credincios nouă, care o arătat întotdeauna multă osîrdie în toate cîte l-am rugat a face pentru noi. El are destui oameni la îndemînă ce ne pot scăpa cu uşurință de pacostea asta de boieri. Ai să iei de la cămănărie[11] cinci sute de galbeni şi ai să i-i duci

[10] Şef peste zapcii şi aprozi.
[11] Visterie.

lui Negrilă. La preţul ista s-or găsi mulţi ahotnici[12] care să-i aducă vii ori morţi pe cei trei înaintea noastră. Mîine, cum s-o crăpa de ziuă, pleci la drum fără zăbavă ! Înţălesu-m-ai ?

— Înţăles, măria ta ! icni boierul. Oi face întocmai...

La o margine de pădure, în dreptul şlealului celui mare al Ieşilor, stătea de pîndă un pîlc de călăreţi. Erau cinci la număr, oameni trecuţi de prima tinereţe, unii din ei avînd tîmplele sure şi obrazurile scorţoase, tăbăcite de arşiţe şi vînt. Unul singur, încălecat pe un harmăsar alb, cu şa şi frîie ţintate, cu pieptar lat, părea, pe lîngă ei, din cale-afară de tînăr. Pletele lui castanii răsfirate în şuviţe îi cădeau pe spate, dezvăluind un obraz oacheş, o frunte lată şi nişte ochi căprui plini de înfrigurare.

— Căpitane, spuse într-un tîrziu unul dintre călăreţi, arătînd cu braţul în zare, văd un rădvan[13] boieresc venind într-acoace !

— Îl văd şi eu, Gîtlane, răspunse tînărul, înălţîndu-se în scări şi ducînd mîna streaşină la ochi.

— Şi mă cuprinde mirarea, urmă acelaşi călăreţ, ridicînd din umeri : ce pasăre o fi călătorind la

[12] Ahotnic — dornic, lacom, pasionat pentru cineva sau ceva.

[13] Trăsură de lux închisă, montată pe arcuri şi trasă de mai mulţi cai.

vremea asta fără să-i pese de ereți şi hultani ?

Tînărul zîmbi :

— Nu-i pasă, că ştie să-şi păzească bunătatea de pene. Ian uitați-vă ce de flintulițe ghintuite o însoțesc !

Într-adevăr, rădvanul care apăruse în depărtare şi acum se apropia cu repeziciune avea înhămați la el patru cai în falet[14], cu doi arnăuți armați călare pe perechea din față, purtînd haine albe de aba împodobite cu fireturi negre, iar în spate şase arnăuți călări, armați şi ei pînă-n dinți.

— Mă bate gîndul, glăsui un alt călăreț, care se afla în dreapta celui tînăr, că trebuie să fie vreun dreptcredincios de-al lui Alexandru Vodă fanariotul şi că treaba la care o pornit nu rabdă zăbavă.

— Aşa trebuie să fie, măi Dobre, spuse căpitanul, strunindu-şi harmăsarul, care prinse a se foi sub el.

— Dacă-i dintr-aiştia, apoi nu se poate să nu aibă asupra lui cîteva punguțe cu gălbenaşi, grăi Gîtlan. După care, răsucindu-şi în sus sfîrcul mustății, clipi şmechereşte şi întrebă : Ce zici, căpitane, le dăm bineț ?

Tînărul zîmbi, apoi spuse :

— Nici că se cade altfel ! O aşa luminată față boierească cum e asta ar putea chiar să se supere

[14] Atelaj compus din patru cai înhămați la o trăsură, cei doi cai dinainte fiind încălecați de cîte un vizitiu.

dacă n-o bagi în samă.

Călăreții rîseră, apoi, la un semn al tînărului, o porniră vijelios la vale, chiuind şi pocnind din pistoale. Văzîndu-i, surugiii prinseră a biciui cu străşnicie telegarii, punîndu-i în galop, iar arnăuții, împresurînd rădvanul, traseră pistoalele din sileafuri[15], slobozindu-le în năvălitori. Dar nici unul dintre aceştia nu se clinti din şa. Aplecați asupra coamelor, cu hangerele scăpărînd în mînă, codrenii veneau într-o întinsoare asupra lor pe amîndouă laturi ale drumului. Ajungînd din urmă rădvanul, căpitanul cel tînăr, împreună cu doi din soții săi, Gîtlan şi Dobre, se păliră în săbii cu arnăuții, în vreme ce ceilalți doi haiduci picară în coastele surugiilor de pe perechea de telegari înaintaşi. Nedîndu-le răgaz să-şi tragă pistoalele de la brîu, aceştia îi înşfăcară de mijloc şi, săltîndu-i din şa, îi azvîrliră în şanțurile drumului, după care ispravă apucară căpestrele înaintaşilor, oprindu-i în loc. În dreptul rădvanului lupta era aprigă. Văzînd că-s în număr mai mare decît codrenii şi că se arată putință de izbîndă, cei şase slujitori ai măriei sale se prăvăliră cu iataganele asupra lor, împresurîndu-i din toate părțile şi îngrămădindu-i la mijloc. Dar hangerele, deşi fiecare din ele avea de ținut piept la două iatagane, păreau a nu se înspăimînta de loc.

[15] Sileaf — brîu lat în care se purtau înfipte diferite arme.

Şi asta pentru că le veniră în ajutor durdele. Ținînd durda de țeavă în mîna stîngă şi mînuindu-o în chip de măciucă şi scut împotriva unuia din oțele, codrenii îşi arătau cu dreapta întregul meşteşug al armelor. Înălțați în scări şi ajutorați de istețele lor dobitoace, care, deşi nestrunite de dîrlogi, păreau că înțeleg gîndurile stăpînului pînă în cele mai adînci tainițe ale lui, ei veneau pas cu pas asupra arnăuților, rîzînd diavoleşte şi dînd strigăte de ocară şi batjocură, dintr-acelea care-l fac pe om să vadă roşu dinaintea ochilor şi să-şi piardă, astfel, capul, arma de care are cea mai mare trebuință într-o asemenea împrejurare.

În vremea asta, pasărea care se călătorea în rădvan încremenise între pernele acestuia, mişcînd doar capul într-o parte şi alta, ca să vadă de partea cui se arată semnele izbîndei. La început, cînd arnăuții prinseră a-i înghesui pe codreni între piepturile cailor, boierul slobozise chiar un suspin de uşurare şi pusese mîna pe iataganul ce-l avea alături, zicîndu-şi că numaidecît se va ivi prilejul să se arate şi el la lumina soarelui întru toată strălucirea bărbăției sale, dar curînd mîna dumnealui îşi slăbi strînsoarea pe mănunchiul acestuia şi buza de jos prinse a-i tremura. Căci iată ce se întîmpla afară : cel mai tînăr dintre lotri, călare pe harmăsar alb, şi care părea a fi căpitanul lor, înaintînd asupra celor doi oameni ai măriei sale, îl chiti pe neaşteptate pe unul, dintr-o parte, cu patul durdei, prăvălindu-l

din şa, apoi întoarse asupra celuilalt amîndouă armele. Deşi hangerul îi fulgeră în cîteva rînduri pe sub gîtița acestuia, tot durda fu ceea care-l scapă pe om de griji. Pocnit în țuguiul cuşmei, vrednicul slujitor al măriei sale se bălăbăni în şa, apoi se prăpăstui pe-o lături, venind domol spre tovarăşul său din colbul drumului, ca să-l întrebe de sănătate. După care ispravă, căpitanul cel tînăr se întoarse într-ajutorul celor doi soți ai săi. La drept vorbind, aceştia nu prea aveau nevoie de el : fiecare din ei rămăsese a se măsura creştineşte cu un singur vrăjmaş, căci părechile lor, cu mădularele şi scăfîrliile betegite de durde, strigau de acuma aman, tîrîndu-se de-a buşilea prin colbul drumului. Un sughiț cumplit îl apucă pe boier cînd îi văzu şi pe cei doi surugii ai săi venind pihotaşi[16], cu mîinile legate la spate, înghiontiți din urmă de durdele codrenilor care opriseră rădvanul.

Încredințîndu-şi sufletul celui de sus şi zicîndu-şi că-i păcat de tinerețele lui, care nu se vor mai bucura de lumina soarelui şi de mila slăvitului său stăpîn, logofătul Neghinuță, căci el şi nimeni altul era pasărea cu pricina, ascunse în pripă, sub perne, pacostea de iatagan şi rămase stană, cu ochii aținți înainte, ascultîndu-şi bătăile surde ale inimii şi trăgînd cu urechea la cele cîteva clinchete

[16] Pihotaş — pedestru, pedestraş.

de săbii, care se mai auzeau din ce în ce mai slab de afară. În cele din urmă conteniră şi ele. Nu trecu multă vreme şi în urechea ciulită pînă la durere a vajnicului călător bubui un rîs ce-l furnică din cap pînă-n picioare, apoi auzi scîrţîitul uşiţei rădvanului şi un glas de tunet zicînd :

— Să ne trăieşti, boierule ! Ia pofteşte matale de-ţi mai dezmorţeşte picioarele pe-afară, că prea au ostenit de-atîta drum !

Pentru mama Safta, chelăreasa[17], ca şi pentru toate muierile din rîndul slujitorimii conacului din satul Voineştilor, îndîrjirile Radei faţă de tot ce se arăta chip de bărbat erau de neînţeles.

— Nu-i în toate minţile fata asta ! zicea chelăreasa către urechile care aveau răbdarea şi răgazul s-o asculte. Frumoasă este, cum nu se află alta prin partea locului, isteaţă aşijderea — că dacă ţi-o întoarce ea vorba, pe loc te-apucă sughiţu' — da' cum dă cu ochii de-un bărbat, parcă l-ar vedea pe Satana. Curat pisică sălbatică se face ! Să ţi-o spuie flăcăii din sat, să ţi-o spună vătaful Ionuţ, care după ce şi-a făcut vînt într-o sară în ietăcuţul ei, că prea i se perpelise inima de jarul aistor ochi albaştri, o ieşit ca din puşcă de-acolo, ca să-şi oblo-

[17] Persoană care deţinea cheile cămării sau pivniţei şi care administra proviziile unei gospodării boiereşti.

jească după aceea vreo săptămînă şi mai bine frumuseţea de obraz cu tot feliul de alifii, că tărcat l-o făcut drăcoaica. De încercănat ce era, semăna la ochi cu harmăsarul cel abraş de la droşca[18] boierului, căruia îi pune ochelari ca să n-o ieie razna pe laturea drumului. Şi te cuprinde mirarea cînd te gîndeşti : „Fată la douăzeci de ani bătuţi pe muche...” Altele, la vîrsta ei, îmblă cu cîte doi plozi în cîrcă şi unul pus pe venire în tainiţa Domnului, cîtă vreme ea tot de fetie se ţine, de parcă mare bucurie o mai fi şi asta. Dragă mi-i fata, că orfană şi amărîtă s-o ridicat la curtea noastră ; şi m-am cercat eu a-i afla taina şi oful de la inimioară. La început s-o spăriet şi şi-o scos ghearele ei de pisică sălbatică, da’ tot luînd-o eu cu binişuru şi văzînd ea că nu-i voiesc decît binele, o început a se da pe brazdă. Azi aşa, mîne aşa, pînă cînd într-o zi, podidind-o lacrămile, s-o hotărît a-mi spune. O ascultam, Doamne iartă-mă, da’ de înţăles tot n-o puteam înţălege, că pentru un om zdravăn la minte chiar că de neînţăles se arată o asemenea taină. Îmi zicea ea mie, da’ tot printre lacrime şi suspinuri, că drag i-o fost de copilă un băiet anume, unul Codruş, argat la curtea noastră, care şi-o luat lumea în cap acum şapte ani, fugind către codrii Ciurei. Cu toate că arnăuţii lui Negrilă al nos-

[18] Birjă, trăsură.

tru, care s-o luat după el, se lăudau în gura mare că l-o puşcat, ea nu crede asta în ruptul capului. Zice că arnăuții se laudă de frica boierului, că prietinul ei o rămas teafăr şi nevătămat. Da' năcazul cel mare împotriva bărbaților taman de aici îi vine, că, zice ea, plecînd, el s-o juruit dinaintea ei că are să vină în scurtă vreme să o ieie de la curte, că dragă-i este, da' o uitat de ea, călcînd cuvînt şi făgăduință. Iată dar de ce nu are ea ochi să vază făptură bărbătească dinainte, că toți numai să mințească ştiu şi să înşele. Pe unul l-o îndrăgit, pe acela l-o vrut, altul nu-i trebuie. Cap sec de muiere ! Atîta pricepe el, atîta face...

Acestea toate le zicea cu mare năduf chelăreasa, dar, e drept, în taină mare şi numai acelor muieri de care era încredințată că n-or duce vorba pînă la urechile boierului sau ale oamenilor lui de prin preajmă. Nu de alta, da' o iubea pe fată şi n-ar fi vrut pentru nimica în lume să mai pătimească şi de la alții pentru fapta ei, că destul pătimeşte şi aşa amărîta, perpelindu-se în focul inimii sale. Şi o iubea mama Safta pe Rada pentru că în afară de acest păcat, altele nu i-ar fi găsit, să le fi căutat cu lumînarea. Ajutoare mai de preț ca ea în multele treburi ale gospodăriei nici că şi-ar fi visat vreodată. Toate le ştie, toate le pridideşte fără îndemn, fără vorbă, şi-i sfîrîie călcîiele de mai mare dragul prin toate ungherele conacului. Parcă şi mai inimoasă s-o arătat a fi din ziua cînd, murind tuşă-sa,

Catinca, l-o adus la grajduri, cu învoirea boierului, pe frățîne-su mai mic, Andrieş. Asta în locul zgripțuroiului care s-o dus de-a-ncălare, ducîndu-i deolaltă şi mințile. Curat parcă-i mumă cu acest Andrieş al ei. Tot de dragul lui se zbate, toate lui i le cară, ca să nu ducă băietanul dorul dragostei şi grijii părinteşti. Şi-n foc s-ar azvîrli pentru el. Da, multă rîvnă şi înverşunare e în fata asta ! Iaca, cît ai bate din palme o şi plămădit cogeamite covată cu aluat, o învelit-o cu un prosop curat şi acuma aşteaptă să crească stînd pe scăunel alături, cu ochii ațintiți în gol, muncită de gînduri numai de ea ştiute. Frumoasă-i drăcoaica, bătu-o-ar norocul s-o bată ! Păcat numa' de tinerețele ei.

— Hei, Radă, mai lasă gîndurile, că nu-s bune ele de nemica. Numai te veştejesc la chip şi-ți macină sufletul.

— Le-aş lăsa, țață Safto, cu dragă inimă, da' nu mă lasă ele !

— Tot la împielițat te gîndeşti ?

— Tot, țață Safto !

— Măi Radă, şi dacă arnăuții aceia nu mințesc, cum zici tu, şi l-o puşcat de moarte pe băietan ? Prepune tu asta şi răspunde-mi la întrebare !

— Nu pot prepune asta, țață Safto. Cu toate că l-am căutat, răscolind singură în vreo două rînduri tot codrul Ciurei şi nu l-am găsit, deşi i-am pus pe alții să-l caute, şi nu l-au găsit, inima îmi spune că el trăieşte şi eu nu pot crede altminteri.

— Ptiu, stuchi-te-ar mîțele ! dete din umeri, a ciudă, mama Safta chelăreasa, ridicîndu-se de la locul ei şi ieşind din cuhnie[19] să mai vază şi de alte treburi ale gospodăriei, pe care le plinesc slugile ei cele toante şi leneşe.

Dacă cineva i-ar fi spus matahalei celei de arnăut cu mustața-n prepeleac, care făcea de strajă la poartă, că or să vină vremuri cînd slujitorimea cea amărîtă se va călători în rădvan boieresc, iar boierii cei de neam, în anterie[20] şi cealma[21], o vor păzi venind de-a-ncălare, şezînd de-a-ndoaselea, voiniceşte în şa, fără de îndoială că l-ar fi stuchit drept între ochi, zicîndu-i că-i umblă mințile pe două cărări. Cînd însă văzu de-adevăratelea o asemenea istorie, ştiind el că mințile îs la locul lor, neîncercate de ulcelele Satanei, mai întîi şi întîi se ciupi bine, pînă cînd simți că-i dau lacrimile, dar cum nimic nu se clinti şi nu se şterse din fața ochilor săi, îi holbă şi mai tare şi se năpusti să deschidă poarta acelei ciudate vedenii, care înainta la pas spre ea, venind dinspre şleau. Deschizînd-o şi făcîndu-şi în grabă semnul crucii, omul mai dete şi un răcnet năprasnic, la auzul căruia se mişcă întreaga ogradă, iar în cerdac apăru pe loc scăfîrlia cheloasă a

[19] Bucătărie de vară.
[20] Anteriu — haină lungă pe care o purtau în trecut boierii.
[21] Turban.

boierului şi stăpînului curții.

— Ce este ? ! strigă năpustit acesta, dar văzînd, la rîndu-i, vedenia, se slobozi de sus, de pe scări, dînd iarăşi strigare, ca la năvala tătarilor : Săriți, băieți, de-l dezlegați pe boier Neghinuță !

Apoi, după ce stîrni tămbălăul, văzînd îndeaproape nemaipomenita orînduială căzută pe capul aiestei lumi, întrebă cu glas mai domolit, scărpinîndu-şi pătrarul de lună a nedumerire şi spaimă :

— Da' ce s-o-ntîmplat, oameni buni, ce-ați pățit ?

Cum nu se găsi nimeni să-i deie răspuns potrivit, căci mai speriată ca el părea slujitorimea adunată în rădvan şi legată fedeleş de mîini şi picioare, boier Negrilă se opri în fața logofătului Neghinuță, pe care oamenii lui îl depuseseră cu mare grijă şi sfiiciune pe binecuvîntatul pămînt şi acuma îl dezlegau cu osîrdie. Logofătul, spre aceeaşi mare mirare a lui, nu contenea a se văicări şi a blestăma de mama focului :

— Dar-ar boala-n ei ! Mă spînzură ! Pe cinstea me că mă spînzură ! Să-mi sară ochii dacă nu mă spînzură !

— Cine să te spînzure, logofete ? se îngrămădi spre el, săltînd a nedumerire din umeri, stăpînul curții.

Neghinuță se uita la el chiondorîş, slobozind printre măsele :

— Ha !... Măria sa, cine altul ?

— Da' pentru ce ? Ce-ai făcut ? !

— Eu am făcut ? Alții o făcut, da' pe mine mă spînzură.

Stăpînul curții smuci iar din umeri :

— Care alții ? Apoi dacă-i aşa, să-i spînzure pe ei !

— Pe ei ? se oțărî acesta. Lor o să le pună sare pe coadă, iară mie ştreangul de gît ! Priceput-ai, logofete Negrilă ?

Umerii acestuia se pleoştiră, mîinile se deteră în lături. Zise :

— Nu pricep nemica, logofete Neghinuță !

Neghinuță îl privi cu răutate. Zbucni :

— Nu pricepi, hai ? ! M-o prădat nişte lotri, iaca ! Acuma pricepi ? Mi-o luat toți banii cămănăriei pe care ți-i aduceam din partea măriei sale pentru prinderea lui Vasile Lupul şi a soților săi, bătrîn boier Buhuş şi hatmanul Săvin...

În afară de cei care-l pogorîseră pe Neghinuță din şa şi-l sloboziseră din legături, iar acuma îi propteau în călcîie pe arnăuții şi surugiii scoşi din strîmtoarea rădvanului, o seamă de obrazuri apăruseră de prin heiuri[22] şi dosuri, urmărind cu nespusă mirare cele ce se petreceau în ogradă. Printre ele se afla şi obrazul oacheş cu cei doi ochi albaştri,

[22] Dependințe, acareturi.

care-i puseseră pe jar şi îi vîrîseră în belele pe dumnealui vătaf Ionuț şi pe mulți alții. Aceşti ochi albaştri, cătînd cu înfrigurare, văzură cum logofăția sa o ia pe cealantă la subsuoară, poftind-o cu plecăciune spre cerdac, iar urechile cele cu cerceluşi auziră aceste vorbe de minune, după care se ciuliră numaidecît şi mai mult :

— Nu cumva ai aflat cum îl cheamă pe căpitanul lotrilor care te-o prădat ?

— D-apoi cum să nu, că mi-o spus chiar el : Codrean cică...

— Codreni îs toți, ştiut lucru, asta nu ne spune încă nemica. Numai că pe mine mă bate gîndul că codreanul ista care ți-o ieşit înainte e unul pe toată Moldova. Am mai auzit de el. Cum arată la boiu[23] ?

— E unu' tînăr, cam de vreo douăzeci şi ceva de ani să fie, nalt cît clopotnița şi vînos la trup, cu plete castanii şi frunte lată. Ochii îi are căprii, plini de înfrigurare...

— Aista trebuie să fie ! Îşi are de la o vreme bîrlogul, după cum se aude, prin codrul Bîrnovei. Las' că aflăm noi toate cu de-amăruntul şi-l dăm pe mîna gîdei. Da' ce boldeşti, măi Radă, ochii la noi de parcă am fi nişte stahii ? se întoarse boier Negrilă spre uşa cuhniei, prin dreptul căreia tocmai treceau. Ia du-te mai bine de adă un lighean cu apă,

[23] Fizionomie, înfățişare.

un sopon şi un prosop curat, să se spele boieru' de la drum !

Ochii stătură a nu înțelege, obrazul oacheş aşijderea. Şi atunci glasul stăpînului tună a îndemn şi supunere :

— Oare n-auzi ? ! Ori vrei să pun mîna pe harapnic !

Ochii şi obrazul pieriră ca prin farmec, lăsînd uşorii cuhniei văduviți de tot ce aveau ei mai frumos.

În odaia bogată, îmbrăcată în velințe şi covoare persiene scumpe, amirosind toată a busuioc, cei doi boieri țineau mare sfat de taină.

— Şi zici că măria sa vrea să punem mîna pe Vasile Lupul şi pe cei doi soți ai săi ? întrebă boier Negrilă.

— Numaidecît, dete răspuns boier Neghinuță.

Boier Negrilă lăsă capul în piept. Stătu aşa cîteva clipe sub povara gîndurilor, apoi îl înălță iar, cătînd pe sub sprîncene în tainița sufletului acelui oaspe al său.

— Precum ştii, începu el domol, măria sa mi-o arătat întotdeauna bun prieteşug şi încredere. Asta mă îndeamnă să fac tot ce mi-o sta în putere, chiar şi fără banii aceia care o încăput în mîna lotrilor. Cu ei, de bun înțăles, treaba ar fi mers mai repede, da' dacă nu-i, nu-i... Acum ochii domniei sale îl sfredeliră şi mai mult pe mosafir : Trag nădejde că

măria sa n-o uita a pune o vorbă bună în Divan şi pentru mine cînd s-o isca prileju'... Nu-i chiar atît de uşor să-l prinzi pe Vasile Lupul, ştiut fiind că are norodu' în spatele lui. Da' am şi eu oamenii mei de nădejde ! În afară de asta, ştiu şi pe unde se ascunde...

Aici, boier Negrilă cătă cu înțeles la oaspetele său, după care urmă :

— Pînă nu de mult s-o tot învîrtit pe aici pe aproape, da' de cîtăva vreme am aflat că şi-o făcut bîrlog în satul Oşlobeni, pe lîngă Peatra, în preajma conacului vornicului Lupul, tătîne-su. Acolo ține el sfat cu oamenii şi pune la cale toate blăstămățiile. Oi repezi chiar mîne nişte iscoade să vază cum stau lucrurile şi, dacă le-o fi la îndemînă, să-i facă sama. Cît despre lotrii care te-o prădat, am să răped tot mîne nişte oameni la Ieşi să deie de ştire poterelor. Cu Codrean ista de care-mi spui isprăvim noi mai repede. Or să-l ieie ca din cofă din codrul Bîrnovei, cu gălbanaş cu tăt...

Dincolo de uşă se auzi un hîrşîit ca de pisică, ce-l făcu pe cuvîntător să-şi înghită vorba şi să întoarcă, supărat, capul într-acolo. În aceeaşi clipă însă uşa se deschise şi în prag apăru Rada, ducînd într-o mînă, sprijinit de şold, un lighean cu apă, iar în cealaltă un sopon şi un prosop curat. Cei doi o fulgerară cu bănuială pe sub sprîncene, iar stăpînul dete poruncă cu glas năpustit :

— Pune ligheanul aici şi vii pe urmă să-l iei... Atunci cînd te-oi chema eu !

O bucurie fără de margini sădiseră în sufletul Radei vorbele de taină ale celor doi boieri, la care trăsese cu urechea în două rînduri, dar mai cu osebire cele auzite din dosul uşii de la odaia stăpînului său, înainte de a intra ea cu ligheanul. Vestea venea de altminteri să întărească credința ei dintotdeauna, cum că Codruş trăieşte, căci cine altul dacă nu el putea avea chipul zugrăvit de stîrpitura ceia de boier, aburcată de codreni de-a-ndoaselea în şa, spre rîsul şi batjocura oamenilor ? Deşi trecuseră atîția ani din ziua în care tot ea îl sfătuise să fugă la codreni, vreme îndestulă pentru un om ca să uite pînă şi pe măiculița care l-a făcut, ochii lui căprui, plini de înfrigurare, arzînd sub o frunte lată, cu şuvițe de păr castaniu căzute asupra-i, parcă îi vedea şi acum înaintea ei... Ochii iştia ea nu-i putuse uita. Din ei izvorîse acel foc care-i perpelise inima de codană şi care o muncea şi azi, după atîta amar de vreme. Dar bucuria asta mare a ei veneau să o întunece aceleaşi semne de întrebare pe care şi le punea ea ceas de ceas şi noapte de noapte, făcînd-o uneori să-l urască pe Codruş într-aceeaşi măsură în care îl iubea : de ce anume şi-o călcat el jurămîntul făcut în ziua plecării, nevenind pînă acum să o ieie de aici ? De ce nu-i dăduse pînă acum nici un semn de viață ?

Răspunsurile pe care şi le dădea tot ea erau multe, dar nici unul din ele nu avea darul de a-i ogoi inima. Codruş, după cum se vede, nu arăta a fi un fricos şi, prin urmare, nu putea prepune că nu vine la curte de teama arnăuților lui Negrilă sau a poterelor care îşi fac slujba la drumurile domniei. Oare nu vrea s-o primejduiască pe ea ? Oare nu-l lasă oamenii lui să aducă muiere în tabără ? Asta ar fi mai de crezare. Dar atunci de ce nu i-a dat măcar o veste despre el ? Sau... o fi uitat-o de dragul altor ochi mai frumoşi ca ai ei ? Aceasta era cea mai dureroasă bănuială, care îi sîngera inima şi îi umplea ochii de lacrimi. Oricum ar fi, o hotărîre trebuia luată numaidecît, căci acum nu mai era vorba numai de semnele ei de întrebare şi de prima şi marea ei dragoste pusă la grele încercări. Din cele auzite la sfatul de taină al boierilor, două lucruri i se limpeziseră bine în minte, şi anume : că veneticul de la Ieşi, cum îi spuneau oamenii în de ei, punea la cale uciderea unor boieri moldoveni de seamă, oameni cu dragoste de norod, ale căror nume erau rostite cu sfințenie în toate satele şi tîrgurile Moldovei, şi că viața lui Codruş era în mare primejdie... Asta, înainte de toate.

Aşadar, Rada nu mai stătu pe gînduri. După popa Timofte, singurul om luminat din sat în care

avea ea deplină încredere, era dascălul şi pisărul[24] Ignat, bărbat la vreo şaizeci de ani. La el se duse Rada să ceară sfat şi îndrumare, de care avea nevoie acum ca de lumina ochilor. Îl găsi pe bătrîn în chilioara lui din spatele bisericii, între ceasloave şi hîrţoage de tot felul. Pisărul o primi bucuros ca întotdeauna, o pofti să se aşeze pe laiţă, în faţa lui, şi să-i spună tot ce avea pe suflet.

— Despre Codrean aista am auzit eu multe de pe la oameni, grăi bătrînul, după ce ascultă cu luare-aminte şi clătinînd a mirare din cap povestea înnodată din spaime şi nedumeriri a Radei, da' nici prin minte nu mi-ar fi trecut că-i unul şi acelaşi cu băietanul care s-o dus de la curtea voastră. Acela era un flăcăiaş amărît, pripăşit de nu se ştie unde, cîtă vreme istălant se aude a fi un bărbat falnic, ştiutor de carte, călăreţ şi mînuitor de pală cum nu se află altul. Da' cu toată înverşunarea în care se arată el în scapăr de arme şi voinicie, pentru obidiţii şi oamenii de rînd are o inimă de aur, că nu se află casă de sărăcan prin care să fi trecut el şi să nu fi lăsat o bucurie în sufletul omului, să nu fi lepădat o pungă cu parale acolo unde se arată mare nevoie de ea. Dacă-i aista Codruş al tău, apoi, Radă, nu ţi-ai prăpădit de pomană anii aşteptîndu-l ! Numai că mirarea ta, şi anume că nu-ţi dă nici un

[24] Pisar — scriitor, copist.

sămn de viață şi că nu vine să te ieie cum s-o legat el cu cuvînt, mă încearcă şi pe mine. Nu-i el omul să facă una ca asta, fată.

Aici, bătrînul tăcu pentru a-şi trage sufletul şi pentru a-i da Radei răgazul să-şi contenească suspinurile cele grele. După ce văzu că fata s-o mai liniştit, urmă :

— Dacă zici tu că acest viteaz căpitan este Codruş al tău şi că l-ai recunoscut din vorbele acelui boier, apoi sfatul meu este să nu te pripeşti cu lacrimile şi cu spaima. De cîte le are el pe cap, se prea poate ca deocamdată să n-aibă vreme de tine. Ascultă-mă ce-ți zic : întîmplarea de azi şi cele ce pot urma dintr-însa nu rabdă amînare. Veneticul de la Ieşi pune la cale un omor, iar boier Negrilă, după cîte îl cunosc eu, este în stare să ducă pînă la capăt mîrşăvia asta. Făptuind-o el, țara ar pierde trei oameni de seamă. Singurul om care poate împiedica mîna ucigaşilor este căpitanul Codrean, sau Codruş al tău, cum îi zici, primejduit la rîndu-i de ei. Aşadar, pune-ți dragostea şi oful de-o parte, într-o anume tainiță a inimii, şi repede-l pe frățîne-tu Andrieş pînă în codrul Bîrnovei, unde zicea boierul că-şi are acum tabăra Codrean, cu o carte pe care am să i-o scriu eu numaidecît. Cunosc codrul acela ca-n palmă şi bănuiesc cam pe unde şi-o fi ales el locul de stat, aşa încît ia aminte de amănuntele ce ți le voi da eu acuma, ca să ştii cum să-l îndrumi într-acolo pe Andrieş. Grăbeşte-te

numai, altminteri s-ar putea întîmpla ca veneticul din Ieşi să aibă o mare bucurie, iar amărîtul tău suflet o întristare de moarte.

Andrieş tocmai pusese tarnița[25] în spatele Bălțatei, iepşoara lui de dîrvală[26], şi o închinga ca s-o pornească cu merinde spre stava[27] de pe izlaz, pentru herghelegiii de acolo, cînd se pomeni cu Rada lîngă el. Se bucură cînd o văzu. Orfan de amîndoi părinții, crescut numai alături de soră-sa, la început în casa tuşei lor Catinca, iar după moartea acesteia la curtea lui boier Negrilă, Andrieş îşi iubea sora ca ochii din cap şi poate numai de dragul ei îndura el acum, flăcăuaş de vreo paisprezece primăveri împlinite, multele necazuri care se abat pe capul unui biet ajutor de grăjdar la o curte boierească cum e asta. Aici pleasna şi urecheatul îi țineau loc de mumă şi tată. Îl plesnea şi îl urechea vătaful Ionuț, îl plesneau şi îl urecheau grăjdarii, îl plesneau şi îl urecheau arnăuții, că doar năravul ista de a da în om tot de sus venea, de la hapsînul cel mătăhălos cu sprîncene cît măturoaiele, care tuna şi fulgera asupra tuturora cîtu-i ziulica de zi. Da, numai pentru Rada le îndura el toate, ca să n-o

[25] Tarniță — şa țărănească primitivă (din lemn) folosită la călărie sau la transportarea unor poveri.
[26] Muncă grea şi istovitoare, corvoadă.
[27] Stavă — herghelie.

lase singură printre tartorii iştia, că altminteri demult s-ar fi dus el încotro vedea cu ochii şi încotro îl îndemna inima să se ducă. Iară inima, trebuie spus, îl îndemna pe Andrieş să ia şi el în piept potecile codrului, aşa cum o încercat să facă cu ani în urmă un alt băietan cam de seama lui, cu numele de Codruş, sătul şi el de prigoană, numai că norocul nu l-o ajutat să ajungă acolo unde năzuia el. Biata Radă, tare l-o mai iubit se vede pe băietul acela, de vreme ce îl mai aşteaptă încă şi azi, deşi toată lumea de la conac ştie că a fost puşcat atunci de arnăuţii lui Negrilă ! Iaca, şi acum tot despre el îi vorbeşte ! Mare minune să nu-şi fi pierdut fata asta mințile...

Dar, gîndind astfel, Andrieş o ascultă totuşi cu luare-aminte pe Rada, căci pentru nimic în lume n-ar fi vrut s-o îndurereze, arătîndu-şi pe față neîncrederea în cele ce-i spunea ea. Înțelegînd în sfîrşit ce-i cerea soră-sa şi încotro trebuia el să se repeadă după ce va depune merindele la stavă, Andrieş se simți cuprins de o mare bucurie. „Chiar de n-o fi căpitanul Codrean unul şi acelaşi cu Codruş cel fugit cu ani în urmă de la curte, îşi spuse în sinea-i Andrieş, tot e bine că mă duc acolo. Am să-i cunosc pe codreni îndeaproape !" Iar pentru ziua şi ceasul acesta Andrieş se pregătea, de fapt, mai de multi-

şor : în tureatca[28] ciuboţelelor celor noi, cu care îl căpătuise soră-sa, purta un jungheraş iute-n tăiş, dat pe de lături de la un arnăut mai gură-cască, iar în sîn o praştie straşnică, tăiată dintr-o crăcana de corn, cu care lua cioara din zbor cît n-apuca ea nici „cranc" să zică. De mic se visa Andrieş făptuind isprăvi de minune alături de alţi voinici, tot unul şi unul, pe binecuvîntatele şi oropsitele plaiuri ale Moldovei, da' mai ales în ultima vreme se visa el seara, cînd pica de trudă în grajd, pe pătuceanul cel aşternut cu fîn, cu urechile şi obrajii arzînd în pară, cum întocmeşte el judeţ celora care îl judecă pe el azi cu scatoalca şi sudalma.

Aşa încît, primind sulişorul de hîrtie din mîinile Radei, Andrieş o sărută pe amîndoi obrajii spunîndu-i :

— Să n-ai grijă, Radă, oi face întocmai cum îmi spui tu !

Scăpînd de tarhat[29], avînd în tarniţă numai greutatea călăreţului său subţirel la trup, Bălţata alerga acum mai sprintenă, bocănind mărunt pe bătătura drumului cu copitele ei cele mititele şi repezindu-şi coada într-o parte şi alta, cînd Andrieş, cu o smucitură de dîrlog anume ştiută de ei

[28] Parte a cizmei care acoperă piciorul de la gleznă pînă sub genunchi ; carîmb.

[29] Povară.

amîndoi, o pofti să nu se mai obosească într-atîta la trap, ci să-şi urmeze de-acuma drumul la pas, în care vreme el va putea cerceta mai cu luare aminte hăţişul din dreapta, unde, după un ciot mătăhălos de stejar, cu de-amăruntul descris de Rada, iar Radei tot cu de-amăruntul descris de atoateştiutorul pisar Ignat, carele pe vremuri îndrăgise şi el aceste hăţişuri izbăvitoare de ale lumii strîmbătăţi, se face o potecă, bine ascunsă la intrare, şi care potecă îl va duce taman spre locul unde îi mînă graba să ajungă. Dar tocmai cînd prinse el a cerceta cu luare-aminte hăţişul şi a căuta ciotul cu pricina, un răcnet scurt, venind de aproape, îi îngheţă sîngele în vine şi o făcu pe Bălţata să sară, fornăind, în două picioare, iar cu celelalte două să bată văzduhul întru apărare şi retragere din faţa acelui vrăjmaş nevăzut.

— Stăi ! Care-i acolo ? ! răcnise vrăjmaşul.

Andrieş înghiţi de cîteva ori aerul, simţind că cel dintr-însul nu-i ajunge pentru a slobozi glas, după care gîngăvi :

— Eu... bădiţă...

Dar, umilindu-şi glasul şi cercînd din răsputeri să-şi potolească iepşoara, care dintr-o clipă într-alta putea să-l deie peste cap, Andrieş nu uită să bage cu repeziciune mîna în tureatcă şi să tragă din ea ceea ce îi era lui mai de preţ la acea oră de noapte.

— Care eu ? mai strigă vrăjmaşul, arătîndu-şi

făptura din hățișul din dreapta şi venind cu durda subsuoară asupra acelei zbateri de cal pe care o mînă de om cerca cu mare greutate să o astîmpere.

— Eu, Andrieş...

Zicînd acestea, Andrieş îşi simți dintr-o dată inima mai uşoara, deoarece, ieşind acel vrăjmaş în bătaia lunii, el îşi dete seama numaidecît că în fața lui se afla un haiduc în carne şi oase. I-o arăta asta portul, i-o arăta asta durda, i-o arăta asta locul şi vremea. Îşi vîrî jungheraşul la loc în tureatcă.

— Da' de unde vii, bre ? întrebă omul, domolindu-şi glasul şi oprindu-se locului ca să se mai ogoiască animalul.

— De la conacul logofătului Negrilă cu o anume treabă pentru căpitanul Codrean, răspunse Andrieş mai liniştit, bătîndu-şi cu palma peste grumaz iepşoara care se pusese în patru picioare.

— Care căpitan, că eu nu cunosc pe nici unul cu numele ista ? îl ispiti haiducul, cercetîndu-l cu oarecare bănuială.

— Măi bade, lasă şotiile că n-am vreme de ele, se burzului Andrieş. Treaba pentru care am venit eu nu rabdă zăbavă.

— Ce fel de treabă ? se lăsă omul mai moale, căci îi plăcu pesemne îndîrjirea flăcăuaşului din fața sa.

— Asta i-oi spune căpitanului cînd oi da ochii cu el.

— Nimănui altuia ?

— Nimănui altuia !

— Bre, bre, da' falnic te ţii ! Numai că trebuie să-ţi spun că ai brodit-o cam prost : căpitanul nu se află în tabără.

— Am să-l aştept !

— Bine, voinicule ! Să-l chem atunci pe careva să-ţi arate drumul pînă acolo, că eu n-am dezlegare a lăsa locul neprivegheat.

Spunînd asta, haiducul vîrî două degete în gură şi trase un şuierat ascuţit, la care răspunsul nu întîrzie să vină. Peste cîteva clipe, din desiş apăru un bărbat spătos, într-aceleaşi veşminte şi arme.

— Ia vezi, Hîncule, de flăcăuaşul ista şi du-l în tabără ! Are treabă cu căpitanul nostru. I-am spus că nu este, da' zice că are să-l aştepte pînă vine. Se vede că are poruncă să nu-i vorbească decît lui.

Haiducul cel spătos cu numele de Hîncu se apropie cu pas legănat de călăreţ şi, punînd mîna pe dîrlogii Bălţatei, o îndemnă să-l urmeze. Andrieş băgă numaidecît de seamă că în locul prin care pătrunseseră ei în desiş nu se afla nici urma acelui ciot mătăhălos de stejar pomenit de pisarul Ignat, ceea ce însemna ori că ciotul fusese doborît şi luat de acolo, ori că spre tabără mai duceau şi alte drumuri ascunse. După o bună bucată de drum, ajunseră într-o poiană presărată cu cîteva bordeie, în mijlocul căreia ardea un foc. Oameni nu se ve-

deau. Numai în jurul focului Andrieş zări cîțiva bărbați trîntiți pe tohoarce[30], vorbind între ei cu glas stins. Îşi aşteptau, pesemne, rîndul la strajă.

Călăuza se opri lîngă foc şi, lăsînd dîrlogii Bălțatei, îi spuse unuia dintre oameni :

— Frate Ifrime, iaca o venit băietanul ista de la Voineşti cu o anume treabă către căpitan. Are poruncă să nu-i vorbească decît lui. Vrea să-l aştepte...

— Bine, flăcăule, să-l aştepți atuncea. Mîine dimineață cred că are să fie aici. Foame ți-i ?

— Nu prea, bădiță !

— Asta n-aş prea crede, prinse a zîmbi bărbatul cu numele de Ifrim, apoi, întorcîndu-se către călăuză grăi : Ai grijă, Hîncule, de flăcăuaş ! Dă-i să mănînce şi culcă-l în bordeiul tău, că ai loc destul acolo. Grijeşte-i şi iepşoara, că după cum văd i se închid dumnealui ochii de oboseală. Pune-o la stănoage[31] şi freac-o cu un şomoiog, după care adap-o şi dă-i nişte grăunțe !

— Mulțămesc, bădiță, da' grija asta am să o am eu. Pe mine m-o adus Bălțata şi nu pe dumnealui Hîncu. Să-mi arătați numa locu' de legat şi să-mi dați grăunțele. Pînă mîne am vreme destulă de hodină.

---

[30] Tohoarcă — cojoc lung, făcut din piele de oaie neprelucrată, cu lîna în afară.

[31] Stănoagă — bară de lemn ce separă animalele în grajd.

A doua zi, ieşind din bordei, Andrieş băgă de seamă că tabăra îşi schimbase cu totul înfăţişarea. În afară de haiducii care duceau şi aduceau de căpestre caii de la adăpătoare şi de cei care se spălau în pîrîu, o seamă de alţi oameni se îndeletniceau cu tot soiul de alte treburi pe care le cerea, se vede, rînduiala acestei aşezări tainice de bărbaţi din inima codrului : unii dereticau prin bordeie şi dinaintea lor, unii îşi curăţau armele cu cîlţi şi vergele, alţii trebăluiau pe la cuhnie, pe la grajd, aşa încît mica aşezare era într-o forfotă necontenită.

Întorcîndu-se de la pîrău cu ochii limpezi şi trupul scăpat de moleşeala somnului, Andrieş văzu mai într-o margine a poienii vreo duzină de codreni adunaţi în cerc, iar auzul îi fu izbit de nişte rostogoliri de rîs şi de îndemnuri care-l făcură, mai întîi, să se oprească nedumerit locului, apoi să-şi îndrepte, tot atît de nedumerit, paşii într-acolo. Iar ceea ce văzu el, ajungînd în dreptul acelor codreni, îl făcu să bulbuce ochii cît cepele şi să-şi zică ciupindu-se, că pesemne nu i-a limpezit îndeajuns cu apa din pîrău şi că visele lui de ast'noapte nu-l sloboziseră încă din mreaja lor. Căci iată ce văzu Andrieş : în mijlocul acelui cerc de codreni, se roteau, pîndindu-se din ochi unul pe altul, doi zdrahoni. Unul din ei, gol pînă la brîu, nu era altul decît Hîncu, bărbatul cel spătos şi călăuza sa din noaptea trecută, iar celălant, îmbrăcat însă nu cu straie dintr-acelea din care poartă muritorii de rînd ce-şi

zic oameni, ci cu o blană deasă din cap pînă-n picioare, era o namilă de urs cu colți rînjiți şi cu nişte lăboaie ce-i ajungeau pînă la genunchi. Numai că, spre deosebire de om, acest vajnic luptător cu blană avea botniță de curele, iar ghearele îi erau înfăşurate în cîrpe legate cu şfară. Asta, fiindcă armele cu ascuțiş erau poprite pesemne în această înfruntare dintre om şi jivină, singurele lor arme rămînînd puterea brațului şi trupului în sprijinul şi îndrumarea căreia mai venea şi acea putere care se cheamă a minții.

Aşadar, în rostogolirile de rîs şi în îndemnurile privitorilor, omul şi jivina se urmăreau îndeaproape, chitind cam de unde ar putea să se apuce. Şi iată că jivina cea îmblînzită, care, după toate, nu era la prima ei înfruntare de acest fel şi simțise destule oase pîrîindu-i între lăboaie, se hotărî în cele din urmă. Pîndind o întoarcere a capului într-altă parte a vrăjmaşului ei, se repezi, ca slobozită din arc, asupra lui, cuprinzîndu-l cu lăboaiele cam la două palme mai sus de mijloc şi înălțîndu-l cam la tot atîtea măsuri de pămînt. În strînsoarea acelor lăboaie păroase, omul icni, înverzindu-se la chip şi căscînd gura după ce îi lipsea lui mai mult în clipa aceea. Dar neputîndu-şi face răsuflul din pricina strînsorii în care se afla, îşi zvîcni dintr-o dată brațele în sus şi, subțiindu-se din mijloc, alunecă la pămînt. Într-aceeaşi fulgerare de clipită, dezdoindu-şi trupul şi proptindu-se în picioare,

omul cuprinse la rîndu-i jivina de mijloc, ferindu-şi numai într-o parte capul de acele lăboaie straşnice, şi punîndu-i o piedică, o prăvăli pe spate, venind cu toată greutatea trupului asupra ei.

— Hura ! Hura... Ruşine, Ionică !... Bravo, Hîncule ! strigă acea duzină de glasuri, în vreme ce Andrieş, tot cu gura căscată şi ochii cît cepele, începu să se dumerească că ceea ce vedea el se întîmpla aievea şi că o asemenea întîmplare n-ar fi putut el să o vază nici în cele mai îndrăznețe visuri ale sale.

Între timp Ionică, ridicîndu-se oarecum ruşinat în picioare, primea din mîna vrăjmaşului său două zaharicale întru îndulcirea supărării şi încheierea unei împăcăciuni trainice, aşa cum de altminteri se şi cuvine între doi luptători cu cinstea neştirbită. În grajd, unde se duse să dea bună dimineața Bălțatei, Andrieş, în vreme ce o țesăla cu sîrg, află de la alți mînuitori de țesală şi perie, vecini cu el, că asemenea trînte cu Ionică au loc mai în fiecare zi întru călirea vîrtuții şi că arareori reuşeşte careva, înafara de căpitan şi încă vreo doi, să-l dovedească şi mai cu osebire să-l azvîrle pe spate pe Ionică, cei mai mulți luptători mulțămindu-se să scape teferi din strînsoarea lăboaielor dumnealui, căci şi asta era o dovadă a voiniciei şi neînfricării lor. Cît despre Hîncu, urs îi şi el, ştiut lucru, numa' că-i fără blană şi colți. Împlinindu-şi cu cinste datoria față de Bălțata, după ce dete o raită pe la cuhnie, unde

îmbucă la repezeală o azimă[32] caldă-călduță, la care se alătură un boț de brînză dulce, Andrieş ieşi afară, dar într-aceeaşi clipă din afundurile codrului se auzi un şuierat ascuțit, urmat în scurtă vreme de altele cîteva. Oamenii ce se aflau prin preajmă ciuliră urechea.

— E sămn că vine căpitanul ! spuse unul dintre haiduci, ridicîndu-se în picioare.

Ceilalți făcură la fel, pornind spre o anume parte a poienei unde, pesemne, ştiau că trebuie să apară cel vestit prin şuierăturile străjilor. În scurt timp se auzi tropot de copite şi zîngăt de arme, după care din desiş ieşiră la trap, unul după altul, cinci călăreți. Dar Andrieş nu-l văzu decît pe unul, şi anume pe acela care venea în frunte călare pe un harmăsar alb. Inima îi icni ca de spaimă şi prosternare la văzul acelei înfățişări bărbăteşti. „Oare el să fie cu adevărat ? se întrebă în sinea-i, plin de nedumerire, Andrieş. Da' dacă Rada are dreptate şi nu şi-o pierdut minţile cum credeam ? Atunci... Atunci, Codruş ista, dacă de bun înţăles el îi şi nu-i altul, e un tîlhar de-a adevăratelea şi nu un haiduc, cum îl arată chipul şi înfăţişarea. Că doar un haiduc nu ştie să mintă, să puie la canon ani de zile un suflet nevinovat de fată !" La gîndul acesta, Andrieş simți cum sîngele îi năvăleşte în cap, iar privirea îi alu-

[32] Turtă de aluat nedospit, coaptă de obicei sub spuză.

necă, fără să vreie, spre tureatca ciubotei. Înaintea ochilor îi apăru chipul surorii sale, obrazul ei drag, pe care îl văzuse de atîtea ori înlăcrimat. Îşi strînse pumnii.

Oprindu-şi fugarii, cei cinci descălecară. Zvîrlind dîrlogii în mîna unuia din ei, călăreţul cel tînăr, cu plete şi ochi căprui, se întoarse spre oamenii adunaţi zicînd :

— Bine vă găsesc, prietini !

— Bine-ai venit sănătos, căpitane ! tunară toţi într-un glas.

Numaidecît Ifrim, cel de la focul de aseară, care orînduise adăpostirea şi îndestularea lui Andrieş şi a Bălţatei şi care, după cum băgase de seamă Andrieş, ţinea locul căpitanului cît acesta lipsea din tabără, ieşi înainte şi, oprindu-se în faţa lui, grăi :

— Azi le-am dat zi de hodină oamenilor, căpitane, că de la plecarea voastră n-au prea avut parte de ea. Am lăsat de caraulă străjile la locurile ce le ştii şi am mai rînduit cîţiva pîndari între ele, deoarece poteraşii, după sminteala ce le-am pricinuit-o săptămîna trecută, au prins a ne căta mai abitir urma.

— Bine-ai făcut, Ifrime, grăi căpitanul cel tînăr, că tihnă dinspre partea lor n-o să prea avem în zilele care urmează. Da' la drumuri ce se mai aude ?

— Nimic din cale-afară, fără decît că ieri am oprit pe drumul Sucevei doi neguțători lioveni[33] cu arme pentru seimenii[34] pîrcălabului cetății. Armele le-am luat, cum şi două pungi numărînd optzeci de galbeni pe care le aveau asupră-le, oamenii cu carăle slobozindu-i într-ale lor.

— Pricinuitu-le-ați vreun neajuns neguțătorilor ? întrebă căpitanul.

— Atîta doar că i-am lăsat cu deşertu, sfătuindu-i pe deasupra că dacă i-om mai prinde cu astfel de podvezi[35] către seimenii domniei ar putea să le fie ceasul cu mare supărare, iar viețile mai scurte decît nădăjduiesc ei să le fie.

— Bun sfat, zîmbi căpitanul, şi s-ar putea să ieie aminte de el. Da' altă întîmplare n-o mai fost ?

— O mai fost una pe drumul Ieşului. Doi oameni de-ai noştri, Ignat şi Neacşu, au oprit nişte lipcani[36] cu o scrisoare către poteraşi din partea a doi logofeți, chemîndu-l pe unul Negrilă, iar pe celălalt Neghinuță, în care scrisoare se plîng dumnealor cum că i-ai fi adus la mare strîmtoare, lăsîndu-i fără banii cămănăriei, după care l-ai fi urgisit pe unul din ei. Se mai arată în cartea aceea şi locul unde am putea fi găsiți.

---

[33] Liov — oraş în vestul Ucrainei.

[34] Seimen — soldat din corpul de ostaşi mercenari pedeştri înarmați cu sînețe, a căror atribuție era paza curții domneşti.

[35] Podvadă — încărcătură.

[36] Lipcan — curier, ştafetă, emisar.

— Fir-ar măiculița lor de ticăloşi ! zise căpitanul, întunecîndu-se la chip, după care întrebă iar : Mai ai a-mi spune ceva, Ifrime ?

— Mai este, căpitane. Azi-noapte s-o arătat în tabăra noastră un băietan cu numele de Andrieş, din satul Voineştilor, de la conacul logofătului Negrilă, se vede că tot aista cu scrisoarea către venetic. Are o carte de mare taină către tine. Nu vroia să o lepede în mîna nimănui...

— Andrieş zici ? De la conacul lui Negrilă ?... murmură tînărul, cătînd cu nedumerire la cei din jur. Numele îmi pare cunoscut... Unde-i băietanul ?

Andrieş făcu cîțiva paşi înainte. Inima îi zvîcnea surd, timpanele îi bubuiau. Cătă pe sub sprîncene la omul din fața sa.

— Iată cartea, zise el în cele din urmă, încercînd să-şi stăpînească tremurul glasului. E din partea Radei, soră-mea, care te vesteşte de o mare primejdie ce stă să se abată atît asupra unor oameni ai țării, cît şi asupra capului tău, căpitane Codruş !

— Codruş ? murmură iar tînărul, privind cu luare-aminte la flăcăuaşul din fața sa. Aşa zici că mă cheamă ?

— Aşa zice soră-mea, Rada, că-l chema pe un băietan care o fugit de la curtea lui boier Negrilă pe vremea cînd eram încă un plod nepriceput şi care băietan s-o juruit înaintea ei că are să se întoarcă la ea, în satul Voineştilor, să o scape de sub puterea tîlharului nostru Negrilă şi să-i numere în spi-

nare toate harapnicele pe care le-o numărat el amîndurora în anii cît au stat în pîinea şi puterea lui. Numai că băietanul acela şi-o călcat în picioare făgăduința dată, dovedindu-se un ticălos de rînd... Nu cumva tu eşti acela, căpitane ?

Căpitanul cel tînăr se făcu alb ca varul. Se trase cîțiva paşi înapoi, cuprinzîndu-şi capul în mîini. Oamenii din jur prinseră a murmura, nedumeriți şi minunați totodată de îndrăzneala omulețului din fața lor, ai cărui ochi căpătaseră dintr-o dată scapărul unor oțele.

— Eu... Să fi fost eu acel băietan ? urmă a se întreba tînărul, privindu-l neclintit pe copil.

— Căpitane, zise deodată Gîtlan, cu obrazul înseninat de fulgerarea unui gînd neaşteptat, se pare că taina ce-ți învăluie viața pînă în ziua în care eu şi Dobre te-am cules din şanțul drumului începe, cu ajutorul flăcăuaşului ista, să se destrame. Încearcă acum să-ți aduci aminte, poate cumva... Iacă-tă, ca să-ți înlesnesc asta, ți-oi spune cum arată satul Voineştilor, pe care-l cunosc. E un sătucean mic, împrăştiat prin livezi, are un conac cu culă nantă, împrejmuit cu un zid gros de piatră... Fetica asta, Rada, sora băietanului, de acolo îți trimite cartea.

— Rada... Rada.... rosti ca pentru sine căpitanul cel tînăr, strîngîndu-şi capul în palme, cu privirea ațintită în gol. Rada... Codruş...

Încetul cu încetul crisparea obrazului său ca de

piatră începu să se destrame, făcînd loc unui început de zîmbet iscat din negura amintirilor.

Andrieş îl privea nedumerit. Simțea cum o greutate nespus de mare i se ia de la inimă.

Întîmplîndu-se minunea cu aducerea-aminte a trecutului său, după înfruntarea ce i-o făcuse Andrieş prin vorbele care-i zdruncinaseră întreaga făptură, punîndu-i în fața minții icoanele destrămate în urmă cu şapte ani de un plumb arnăuțesc țintit în moalele capului său şi dumerindu-se din scrisoarea adusă de Andrieş de cele ce punea la cale pasărea din rădvan dimpreună cu logofătul Negrilă, fostul său asupritor, căpitanul Codrean nu stătu o clipă la cumpănă : repezi pe loc pînă în satul Oşlobeni doi oameni de-ai săi, pe Dudău şi Hîncu, dîndu-le poruncă să prindă iscoadele trimise de Negrilă pentru uciderea vornicului Vasile Lupu şi a soților acestuia, iar singur se pregăti să cază asupra conacului lui Negrilă, pentru a împlini făgăduința dată cîndva Radei şi a se socoti cu tîlharul ce le urgisise tinerețile şi-i dezbinase apoi pentru atîta amar de vreme. Oamenii săi se învoiră bucuroşi cu hotărîrea tînărului lor căpitan, înțelegînd ce-ar însemna pentru întreaga Moldovă pierderea lui Vasile Lupu, în care norodul îşi pusese nădejdea. O mare bucurie le prilejui întîmplarea cu Andrieş, de pe urma căreia Codrean se alesese cu mintea limpezită, scăpînd astfel de singura meteahnă care le amă-

ra sufletele. Căci tocmai isteţimea acestei minţi, la care se adăuga o neînfricare oarbă în faţa primejdiei, îi hotărîse cîndva să-l puie, deşi mai tînăr decît ei toţi, în fruntea cetei. Dar mai bucuros decît toţi era fără îndoială Andrieş, această bucurie sădind-o în el atît gîndul la ce se va petrece în sufletul Radei cînd va afla, în sfîrşit, răspunsul la multele ei semne de întrebare, cît şi vorbele căpitanului după înfruntarea ce i-o făcuse din neştiinţă şi spre ruşinea sa, şi care vorbe sunaseră astfel :

— Iar acum, Andrieş, ai să mă ajuţi să-mi răscumpăr vina ce o am faţă de Rada şi să-i plătim vrăjmaşului din Voineşti pentru toate pătimirile noastre şi pentru blăstămăţiile ce le pune acum la cale ?

— Te ajut, căpitane ! se sumeţise Andrieş, crescînd c-un stînjen[37] în sus de atîta încredere ce i se arăta.

— Care va să zică, mergi cu noi ?

— D-apoi cum !

— Cu durda-n mînă ?

— Cu !

Ce-i drept, se cam uitase cu părere de rău la praştia vîrîtă în sîn, însă căpitanul, prinzîndu-i privirea, îl bătu pe umăr, rîzînd, şi-i spuse întru deplină liniştire :

---

[37] Veche unitate de măsură pentru lungime care varia între 1,96 şi 2,23 metri.

— Păstrează şi arma asta, că uneori e mai de nădejde ca altele !

În cerdacul conacului cu culă şi multe heiuri, împrejmuit cu zid de piatră ca de cetate, din satul Voineştilor, şedeau la taifas, sorbind din ciubuce şi cafele, boierii pe care-i ştim. Era într-o dimineață străvezie a unei duminici, pe care o tot vestea limba de spijă[38] a clopotului din turla bisericuței din deal, chemînd oamenii la leturghie. Curtea conacului era aproape pustie, neauzindu-se nici sudalma şi îndemnurile vătafului Ionuț, nici glasul mamei Safta chelăreasa, zorind la multele treburi pe muierile cele toante şi leneşe ale curții. Se mai mişcau numai oamenii de la vite dereticînd prin grajduri şi arnăuții cei ferchezuiți ca de duminecă, ce-şi curățau armele în fața odăii, mormăind pe sub mustăți cîntece de inimă albastră, sub priveghiul lui Hamza, maimarele peste pîlc, abia tocmit la curte, un zdrahon de arbănaş[39] cu obraz ca de buhai şi cu o mustață să steie vrabia pe ea, nu alta.

Glasurile celor doi boieri din cerdac sunau stins, întrerupîndu-le desele sorbituri din felegene[40] şi paf-paful ciubucelor cu muştiuce lungi, de chi-

[38] Obiect făcut din metal sau aliaje de metal.

[39] Albanez.

[40] Ceaşcă (turcească) de cafea neagră, fără toartă (fixată într-un suport).

hlimbar.

— Şi zici că ai trimis iscoadele la Oşlobeni ? întrebă Neghinuță, cătînd cu luare aminte în ochii gazdei şi prietenului său.

— D-apoi cum să nu, frate Neghinuță, că doar ți-am mai spus. Încă de-alantăieri i-am pornit la drum.

— Trei îs ?

— Trei, frate Neghinuță, oameni tot unu ca unu !

— De nădejde or fi ?

— Apoi că asta e bună ! Da' cum prepui că pot fi altminteri ?

— Ştiu eu, frate Negrilă, nu-ți fie cu bănat, că mare îngrijurare am cu aiastă punere la cale a noastră ! Eu una ți-o spun şi bună : nu m-oi încumeta a mă urni de aicea pînă cînd n-oi afla că toate s-au mîntuit cu bine. Altminteri...

— Frică ți-i de... şi fratele Negrilă îşi roti, rîzînd, degetul prin dreptul gîtiței, de asta ?

— Văz că-ți vine să rîzi, da' mie nu prea.

— Lasă, frate Neghinuță, nu-ți mai fă spaime de pomană. Să ştii de la mine : unde pui eu umărul se răstoarnă. Iar după ce s-o răsturna, trag nădejde...

— Fii pe pace, că oi pune eu vorbă acolo unde trebuie ! Ca mîne te văd boier velit[41], divanisit în mare cinste...

---

[41] Care ocupa primul loc în ierarhia boierilor ; de rang mare.

— Apoi s-o vedem şi pe asta.

— Ai să o vezi şi ai să-mi dai mulţămită. Da' ia mai spune o dată, frate, numa' iară nu-ţi fie cu bănat : lipcanii i-ai repezit de-adevăratelea la Ieşi cu cartea către potere ?

— Repezit, doară ţi-am spus şi asta.

— Doi îs ?

— Doi îs, doi, frate Neghinuţă, de cîte ori să-ţi mai spun ? !

— Şi-s oameni de...

— De nădejde-s, frate, de nădejde ! răcni Negrilă, da' rogu-te, logofeţia ta, nu mă mai zgîndări atîta la ţandără, că pînă la urmă îmi sare !

Neghinuţă clătină din cap, plecîndu-şi fruntea cu umilinţă şi supunere, apoi grăi :

— Nu voi a te zgîndări, frate Negrilă, da' mă zgîndără pe mine furcile împieliţaţilor, de nu-mi poci afla locul şi tihna.

Boierii tăcură cîtva timp, cufundaţi în ale lor. Peste o vreme, boier Negrilă bătu din palme, la care semn apăru în cerdac o femeie între două vîrste, aducînd pe o tavă un ibric aburind :

— Mai pune-ne cîte un rînd, Safto ! îi spuse el femeii.

După ce aşteptă ca slujnica să toarne cafelele şi după ce lipăitul paşilor ei se pierdu în fundul cerdacului, Neghinuţă ieşi dintr-ale sale gînduri, întrebînd :

— Mai adineauri încă vroiam să te întreb, frate

Negrilă, unde-i fetica aceea ochioasă care ne tot punea şi ne strîngea mesele, ca n-o mai văz de ieri ? O luat-o cumva jupînița domniei tale la Ieşi, că parcă nici în carîtă[42] nu am văzut-o plecînd ?

Negrilă tresări, ridicînd ochii asupra musafirului, apoi tuşi de cîteva ori la rînd, după care spuse :

— De Rada mă întrebi ?

— De ea.

— Iaca, frate Neghinuță, ce s-o întîmplat. N-am vrut să te sperii, că eşti îndeajuns de spăriet şi aşa, de aceea nu ți-am spus nemica pînă acum. Fata de care întrebi se află de alantăieri, încă înainte de a-mi pleca jupînița la Ieşi, închisă în beciul din fundul ogrăzii, unde am vîrît-o după ce i-am numărat cîteva harapnice pe spinare. Am făcut asta fiindcă am o mare bănuială asupra ei, şi anume din ziua venirii domniei tale aici, cînd mi s-o părut mie că cineva trage cu urechea la uşă, în vreme ce puneam la cale amîndoi cele ce aveam de făcut. Mi-o întărit bănuiala asta înştiințarea venită de la grajduri, cum că fratele ei, unul Andrieş, care slugăreşte acolo şi care se ducea întotdeauna cu merinde la stăvarii de pe izlaz, nu s-o mai întors la grajd, prăpăstuindu-se nu se ştie unde cu tot cu iepşoară ce o avea în folosință. Trimețind eu un om într-acolo să-l întrebe pe moş Gherei, maimarele

[42] Caretă — trăsură închisă, cu patru roți.

stăvarilor, ce-i cu băietul şi puindu-i omul întrebarea, moşneagul s-o apucat cu mîinile de cap, zicînd că graba cu care a plecat băietul de acolo l-o pus şi pe el la bănuială, fiindcă îndeobşte se mai hodinea un ceas-două, înainte de a face cale-ntoarsă. Este drept, o repezit el un om călare pe urma lui, da' o făcut treaba asta cu întîrziere, aşa încît omul s-o întors cu buzăle umflate, negăsind ţipenie de călăreţ pe drum.

În vreme ce gazda spunea toate aceste lucruri de minune, ochii musafirului său se bulbucau tot mai mult, iar gura i se deschidea într-aceeaşi măsură.

— Crezi... cumva ? bîlbîi el în cele din urmă.

— Nu ştiu ce să crez, frate Neghinuţă. Un lucru ştiu şi anume : că toţi amărîţii iştia, cîţi îi vezi prin sate şi pe la curţile noastre, îi au în mare cinste pe lotri de drumul mare, zicînd că-s sînge din sîngele lor, din care pricină se într-ajută cu ei, unii găzduind, iar ceilanţi miluindu-şi prietinii cu banii dobîndiţi prin furtişaguri de la de-alde noi. Ştiind asta, încerc a face anume legătură cu cele ce ţi-am arătat mai sus.

— Da'... da' pe fată n-ai luat-o din scurt să-ţi spună ce ştie şi ce-o făcut ?

— Luat, spusu-ţi-am doar. Harapnicele de asta i le-am numărat pe spinare, numai că degeaba. Nu ştie şi n-o făcut nemica. Se minunează şi ea, chipurile, că frăţîne-su nu s-o întors pînă acuma. Văzînd eu că şi omorînd-o n-oi scoate o vorbuliţă de la ea,

am lăsat-o precum ți-am spus în beciul din fundul ogrăzii la mare post şi canon, că doar-doară i-or veni mințile în cap şi o spune. Am s-o mai întreb şi azi.

— Prepui că o putut da de ştire acelui codrean care mi-o ieşit înainte cum că mă aflu aicea şi că am pus amîndoi la cale uciderea celor trei vrăjmaşi ai măriei sale şi ai noştri ?

— Întocmai cum zici, frate Neghinuță. După cum ți-am mai spus, codreni îs mulți, da' aiasta-i unu' pe toată Moldova şi Codrean chiar după nume îi zice. Aista nu face furtişag de dragu' furtişagului, ci cu o anume socoteală. Avînd el negrăită ură împotriva măriei sale şi a noastră a tuturora şi cătînd cu drag la rufoşi, mă bate gîndul că nu se poate ca el să nu-i înştiințeze de primejdie pe cei trei boieri fugari, socotindu-i, precum îi socotesc aiştia, drept izbăvitori ai norodului. Aşa încît...

— Arăcan de capu' nostru, frate Negrilă ! se tîngui boierul cel subțiratic. Asta înseamnă...

— Nu înseamnă încă nemica. Iscoadele mele se află la Oşlobeni, lipcanii la Ieşi...

— Şi crezi că-s oameni de...

— De nădejde, frate Neghinuță ! Iară începi ? !

Zi şi noapte în cerdacul din vîrful culei conacului se afla rînduit un om de strajă pe care Hamza, maimarele peste pîlcul arnăuțesc, avea grijă să-l schimbe din trei în trei ceasuri. Şi era rînduit acest

om de strajă pentru a veghea asupra satului şi împrejurimilor lui ca nu care cumva să izbucnească vreun foc, bineînţeles nu atît dinspre partea satului, cît mai cu seamă dinspre holdele şi ariile boiereşti, care se întindeau pînă hăt ! departe în jurul lui, precum şi pentru a da de ştire dacă pe vreunul din drumuri se vesteşte vreo primejdie oarecare, fie ea în chip de pîlc armat neaflat în slujba domniei, fie de podgheaz venind dinspre fruntarii. În dimineaţa străvezie a acelei duminici în cerdac se afla de rînd arbănaşul Hogea, un flăcău oacheş şi mărunţel de stat, da' cu ochi negri şi iuţi ca focul. Umblînd el de colo-colo şi tot îngînînd un cîntecel în mustaţă, în care vreme nu slăbea, bineînţăles, din ochi drumurile şi împrejurimile aflate în stăpînirea celuia în pîinea căruia trăia, băgă de seamă un nor de praf care se vălătucea pe prăvălişul dealului din faţă, ce pogora dinspre pădure şi se afla la vreo trei vrîste de sat. Contenind el pe loc cîntecelul şi boldind mai cu luare-aminte ochii asupra acelui nor de praf, zări un pîlc de călăreţi armaţi coborînd fără grabă, unul după altul, pe drumeagul ce şerpuia sub prăvăliş. Zicîndu-şi mai întîi, că poate să fie o poteră, că după numărătoarea lui nu ieşeau mai mult de douăzeci de călăreţi, iar depărtarea era destul de mare ca să-i vază cum trebuie, omul mai stătu cîteva clipe cu gîtul repezit înainte şi clipind mărunt din ochi, dar dintr-o dată se mişcă într-o parte şi prinse a bate cu repeziciune

clopotul agățat de o stinghie a cerdacului.

— Ce s-o-ntîmplat ? ! strigă Hamza, năvălind din odaia arnăuților, cu cîțiva oameni după el şi răsucind gîtul către străjer.

— Văz un pîlc de călăreți venind către sat ! dete strigare acesta.

— Ce fel de călăreți ?

— Nu poci şti, că-s încă departe ! Da' se pare că nu-s poteraşi !...

— Stai că vin şi eu numaidecît sus ! tună Hamza, năpustindu-se spre scară. Însă înainte de a ajunge la ea, se întoarse către cei din pragul odăii, strigîndu-le : Puneți mîna pe arme şi aşteptați poruncile mele !

Înafară de urechile arnăuților şi ale slujitorimii ogrăzii, aceste vorbe strigate de vajnicii apărători ai conacului fură într-aceeaşi clipă auzite şi de urechile cele subțiri ale boierilor, aflați în cerdacul cel mare. Auzindu-le, acele urechi subțiri se ciuliră, iară mîinile care taman duceau la gură felegenele aburinde statură locului...

— Văleu ! făcu Neghinuță, căscînd ochii la gazdă şi sărind în picioare.

— Văleu ! făcu gazda, căscînd la rîndu-i ochii la Neghinuță şi sărind şi ea în picioare.

— El îi ? întrebă Neghinuță.

— Şăzi binişor, cercă a-l linişti şi a se linişti gazda, om vede numaidecît.

Şi chiar că numaidecît se auzi tropot de ciubote

pe scară, după care apăru obrazul ca de hulpe al vătafului Ionuț, cu ochii cît ditai cepele.

— Boierule, slobozi el din afundul bojocilor, o ceată de codreni armați, cam vreo douăzeci la număr, se îndreaptă într-acoace !

Cei doi din cerdac scăpărară ochii unul la altul, apoi Negrilă îngînă :

— Codreni îs, ați văzut bine ? N-o fi cumva o poteră ?

— Nu este poteră ! După arme şi straie se vede... În fruntea pîlcului vine unul pe harmăsar alb.

— El îi, frate Negrilă ! îşi subție glasul Neghinuță. Se vede că a amirosit toată punerea noastră la cale şi vine să ne ceară socoteală ! Ne omoară pe amîndoi...

— Asta om mai vede, se sumeți gazda, că avem şi noi cele de trebuință pentru a-i face să scapere din călcîie ! Apoi, întorcîndu-se spre vătaf : Oamenii îs gata ?

— Gata sînt, boierule !

— Rînduieşte oamenii pe ziduri şi nu laşi picior de lotru să pătrunză în curte ! Ai înțăles ?

— Am înțăles, boierule !

— Sînteți de două ori mai mulți decît ei şi trebuie să-i răzbiți chiar de-a fi să vă bateți pînă la ultimul om, că de asta vă hrănesc eu la curtea me ! Dacă mîntuiți iarba de puşcă şi plumbii, puneți mîna pe pală ! Se aude ? ! Apoi tragi o fugă pînă la biserică şi-i spui lui popa Timofte să contenească

numaidecît slujba, iară oamenilor să vină într-un suflet la conac, că sîntem în mare primejdie.

— Le-oi spune !

Popa Timofte, duhovnicul satului, nu numai că era tare mărunțel şi tare bătrîn, da' mai era uneori şi tare de ureche, vorbele ajungînd cu mare greutate la înțelegerea sfinției sale, şi numai atunci cînd vroia el şi cînd vorbele erau slobozite cu răcnet de cel care cerca să se facă auzit şi cu oarecari adausuri lămuritoare din partea obrazului şi a mîinilor. Că la drept vorbind, popei Timofte urechile nu-i prea erau de mare trebuință. Slujind el într-aist sfînt lăcaş vreo cincizeci de înălțări pînă acuma, s-o înălțat îndeajuns şi el, popa Timofte, la înțelegerea celor lumeşti, care ne învață pe drept cum că uneori îi mult mai bine să fii tare de ureche la cîte se întîmplă în aiasta păcătoasă petrecere a noastră prin lume. Iaca, şi acuma, cetind el din ştiuta leturghie în fața dreptcredincioşilor săi, numai că năvăleşte pe uşă dumnealui vătaf Ionuț şi vine năpustit asupra altarului şi a sfinției sale, zicînd :

— Părinte, conteneşte slujba şi sloboade-i pe oameni, că vin lotrii asupra conacului şi boierului nostru !

— Ha ?... N-aud ! face popa Timofte.

— Vin lotrii asupra conacului ! Conteneşte slujba, părinte, şi sloboade-i pe oameni !

Părintele Timofte roteşte ochii a nedumerire

asupra dreptcredincioşilor, înălțînd din umeri şi cătînd parcă răspunsul în ochii lor. Da' oamenii parcă nu dau semne de spaimă şi nerăbdare de a se duce. Plecîndu-şi frunțile dintr-o dată pînă la pămînt, ei rămîn neclintiți, dîndu-şi coate cu stînga, iar dreapta înălțînd-o în numele tatălui, al fiului şi al duhului sfînt, de parcă cîtu-i aminul nu s-or urni din această pravoslavnică smerenie, dezlegătoare a tuturor păcatelor şi ticăloşiilor omeneşti. Şi iacătă că ochii popii Timofte întîlnesc ochii mamei Safta, chelăreasa, aflată în genunchi chiar în fața altarului, în locul ei dintotdeauna. Iar pe mama Safta, chelăreasa, trebuie spus, popa Timofte o ține în mare cinste, fiindcă din mîinile dumneaei şi nu dintr-ale hapsînului în caftan se mai înfruptă şi sfinția sa din multele bunătăți hărăzite de Domnul Dumnezeu înveselirii vieții şi trupului nostru cel nemernic. Aşa că în ochii dumneaei se umili popa Timofte să caute răspunsul potrivit la aşa o neaşteptată înfățişare a diavolului în ciubote şi cu mustăcioară cîrmită în sus la amîndouă colțurile gurii. Şi răspunsul nu întîrzie să vina. Întîlnind ochii părintelui şi duhovnicului ei şi făcîndu-i un anume semn dintr-un ochi şi dintr-o sprînceană, mama Safta îşi prăbuşi fruntea în pămînt şi suspină aieste cuvinte :

— Doamne milostive, izbăveşte-ne pre noi şi pe boierul nostru de urgia lotrilor şi făptuitorilor de rele ! Doamne, ajută-ne şi ne miluieşte...

Şi numaidecît popa Timofte, simțind dumnezeiasca minune a destupării urechilor dumisale, dete glas de răspuns cu un „Doamne miluieşte” tremurat pînă-n nalturile bagdadiei boltite a sfințitului său lăcaş, la care se alătură pe loc şi cu negrăită rîvnă glasul de tunet al dascălului şi pisarului Ignat, cum şi multele glasuri ale smeriților săi poporani.

Văzînd aiastă treabă şi gîndindu-se că mai cu priință i-o fi poate boierului şi stăpînului ajutorul celui de sus decît al mişeilor de jos cu inimă de iepure şi căutătură de hulpe, vătaful Ionuț prinse a-şi mişca ciubotele îndărăt către uşă, făcînd cruci şi adînci plecăciuni, pînă cînd simți pragul sub călcîie. De îndată însă ce-l simți, se răsuci în loc către conac şi se puse în galop, ştiind cîtă trebuință are într-asemenea ceas de năpastă de brațul şi virtutea lui stăpînul şi ocrotitorul tuturor acelora de o sămînță şi de o lege cu el.

Mai mîndru ca totdeauna era acuma Andrieş, şi asta nu numai fiindcă se visa el haiduc, ci fiindcă era de-adevăratelea, în straie noi de codrean, armat cu hanger, durdă şi două pistoale cu cremene vîrîte-n sileaf, abia aşteptînd să deie ochii cu oricare dintre cei cu pleasna şi urechiatul.

Aşa, de-a-ncălare, ar fi vrut el să intre şi în curtea conacului, să-l vază şi dumnealui boier Negrilă, şi dumnealui vătaf Ionuț, şi dumnealui Hamza,

maimarele peste pîlcul arnăuțesc, şi mulți alții dintre cei pe care îi ştie el. Aşa ar fi vrut Andrieş, numai că se vede treaba că măriile lor nu vroiau să-l vază aşa, ştiindu-i pesemne gîndurile şi gîcind cam pentru ce anume s-a întors el la curte, fiindcă ajungînd ei cu pîlcul la vreo două sute de paşi de poarta cea mare a conacului, numai că auzi pe loc, dintr-acolo, cîteva trosnete de flintă şi bîzîitul ca de țînțari al plumbilor trecîndu-i pe deasupra capului.

— Descălecați ! strigă căpitanul, ridicînd brațul şi întorcîndu-se spre ai săi.

Codrenii descălecară, adunîndu-şi caii pe o latură a drumului. Descălecă şi Andrieş, adăpostind-o tot acolo pe Bălțata.

— Dobre, Andrieş şi încă trei oameni să vie la mine ! spuse căpitanul, descălecînd la rîndu-i şi dînd dîrlogii unuia dintre haiduci.

Cei cinci se înfățişară numaidecît înaintea-i.

— Dobre, ai să iei oamenii iştia şi ai să cazi din stînga ogrăzii asupra arnăuților ! Din dreapta are să-i ieie Gîtlan cu alți patru. Eu cu grosul oamenilor om căuta a răzbi spre poartă. Andrieş are să-ți arate cum şi pe unde se poate ajunge mai lesne la zid fără ca să vă vadă arnăuții. Ajungînd la ei, folosiți arcanele şi vă într-ajutorați să ajungeți de partea cealaltă. Nu vă primejduiți fără de folos, iar plumbii să-i folosiți cu chibzuință ! O să dați năvala numai atunci cînd om răzbi noi prin poartă şi vă vom da sămn şuierînd de trei ori. S-o înțăles ?

Locul în care ieşiseră ei era din cale-afară de potrivit pentru treaba ce o aveau de făcut. Taman lîngă zidul de piatră al conacului creşteau doi nuci înalţi, cu crengile trecînd pe deasupra lui, în care odată ajunşi, erau ca şi de partea cealantă. Cît ai bate din palme, Andrieş şi Dobre se şi aflau călare pe crengile unuia dintre nuci, scrutînd cu luare-aminte ograda, care arăta acum ca o adevărată redută : grosul arnăuţilor se afla rînduit înspre partea porţii şi a zidului din faţă, unii căţăraţi pe poloboace, alţii pe scări, chitind asupra pîlcului lui Codrean prin creneluri şi prin deschizături anume făcute în canaturile porţii, în vreme ce ceilalţi mişunau de colo-colo, cărînd iarbă de puşcă şi plumbi trăgătorilor.

Primii păliră pe arnăuţi din spate cei trei haiduci care veniseră împreună cu Andrieş şi Dobre şi care se aflau acuma cocoţaţi, ca şi ei, pe crengile celuilalt nuc din stînga. Scăpărînd durdele lor, doi dintre apărătorii porţii se prăvăliră pe spate, scăpînd arma din mînă. Nici Dobre nu stătu locului. Văzînd el că din cerdăcuţul culei se sloboade foc după foc asupra uliţei, ridică durda la ochi şi îl chiti pe unul din cei doi arnăuţi aflaţi acolo. Numaidecît se auzi, de sus, strigăt de moarte şi arnăutul din margine, lăsîndu-se moale peste zidul împrejmuitor al cerdăcuţului, căzu ca un sac la pămînt, în vreme ce soţul său se făcu nevăzut de acolo cît ai bate din palme. Văzînd una ca asta şi minunîndu-se peste măsură

de meşteşugul lui Dobre şi al celorlalţi, Andrieş trase şi el durda de la umăr, o îndopă cu plumbi, turnă dintr-un săculeţ pulbere în tigaie, aşa cum i se arătase că trebuie să facă, încredinţîndu-i-se încă din tabără acele arme de foc, şi duse durda la umăr. Pe care să-l ieie mai întîi ? Hait, iaca şi dumnealui Hamza, maimarele peste pîlcul arnăuţesc, venind legănat, ca o raţă, către meterezuri. „Aista-i al meu, îşi spuse Andrieş, nu-mi scapă el mie !" şi chitindu-l îndelung, apăsă pe trăgaci. Arma răbufni scurt, izbindu-l dureros în umăr, da' Hamza nici că se sinchisi de bufnitură : mergea mai departe, spre meterezuri, cu pasul lui legănat de raţă. „Ptiu, luate-ar boala ! făcu înciudat Andrieş. Stai că-ţi arăt eu ţie !" Numai că nici cele două pistoale, scoase pe rînd din sileaf şi slobozite în matahala cu pas de raţă, nu făcură vreo ispravă mai acătării. Văzînd el că vrăjmaşul nici măcar nu se zdreapţănă la spate de pe urma plumbilor lui şi că se face de minune înaintea lui Dobre şi a celorlalţi haiduci, Andrieş vîrî repede mîna în sîn. „Cu asta te ard eu la mir, fălosule, ca să mă pomeneşti tu şi pe lumea ceialantă !" scrîşni Andrieş, punînd o piatră cît ditai nuca în praştie şi ridicînd-o în dreptul ochiului. Aici meşteşugul băietanului se dovedi fără greş : paşii ca de raţă se poticniră numaidecît, matahala se răsuci în loc cu ochii holbaţi şi, apucîndu-se de cap cu amîndouă mîinile, o rupse de fugă îndărăt, spre odaia arnăuţilor, răcnind ca

din gură de şarpe.

— Bravo, Andrieş ! rîse Dobre, l-ai muiet pe vrăjmaş. Au rămas deocamdată cu unu mai puţin, şi asta e bine...

— Las' că-i mai altoiesc eu acuşica şi pe alţii, prinse a zîmbi băietanul, măgulit de laudă, şi îşi potrivi numaidecît o altă piatră în praştie.

În vremea asta, atît soţii lor din nucul din stînga, cît şi oamenii lui Gîtlan aflaţi pe zidul din dreapta ogrăzii slobozeau cu nemiluita plumbii asupra apărătorilor porţii şi a zidului din faţă. Aceştia, băgînd de seamă că rîndurile li se împuţinează şi auzind din spate trosnet de armă, se răsuciră într-acolo. Dumerindu-se după fumuri cam ce se întîmplă şi de unde sînt ei loviţi, o parte din arnăuţi întoarseră armele şi lăsînd în poartă şi pe zid cîţiva apărători, porniră asupra noului vrăjmaş, trăgînd cu flintele în cei doi nuci şi în oamenii lui Gîtlan, aflaţi pe zid. Numaidecît Andrieş auzi în nucul din stînga pîrîit de crengi şi văzu două trupuri omeneşti prăbuşindu-se unul după altul în iarbă.

— Dă-te după tulpină, Andrieş ! îi strigă Dobre, pitulîndu-se şi el după o creangă mai groasă şi armîndu-şi în grabă durda. Vor să ne ieie de-aici ca pe coţofene.

Deşi plumbii şuierau pe lîngă urechile lui, smulgînd frunzele nucului, Andrieş nu simţea, la drept vorbind, pic de spaimă. Toată făptura sa tre-

cea în aceste clipe printr-o mare încordare, presărată de răbufnirile unei bucurii nestăvilite, atunci cînd pietrele lui îşi nimereau ţinta. „Ia, făcu el, mai să chiuie de bucurie, drept în frunte l-am pălit pe Nastratin, cînd văzu că arnăutul care tocmai ridicase flinta asupra lui scapă arma şi se apucă cu amîndouă mîinile de obraz, clătinîndu-se pe picioare. Aşa îţi trebuie, cîne ! Îţi mai aduci aminte de pleasna care mi-ai dat-o, de mi-au vîjîit urechile o săptămînă după aceea ? Stai că-ţi mai dau una acuşica să te satur !" Dar în clipa aceea dinspre poartă se auzi mare larmă de glasuri şi chiote. Simţind pesemne că rîndurile apărătorilor ei s-au rărit, căpitanul dete năvală cu oamenii, buşind-o cu paturile durdelor şi cu bolovani. Canaturile se clătinară, ca îndată după asta să sară în lături, măturîndu-i din cale şi pe cei cîţiva arnăuţi care se aflau în spatele lor. Tot atunci se auziră trei şuierături ascuţite, la care, în ograda conacului, de pe zidul din dreapta şi din crengile nucilor, mai săriră şapte oameni armaţi, pornind asupra acelora din ogradă. Nici n-apucă Andrieş să se sloboadă bine de pe creanga pe care stătuse tupilat că îl şi văzu pe Nastratin prăbuşindu-se sub patul durdei lui Dobre. Apoi, în mîna haiducului cu tîmplele sure scînteie hangerul. Îşi traseră hangerele şi ceilalţi.

Andrieş se luă după ei. Plumbii îi şuierau pe deasupra capului. Deodată, dinspre beciul prin dreptul căruia trecea se auzi strigat. Se răsuci

într-acolo. Prin ferestruica zăbrelită a uşii, ochii surorii sale, rotunjiți de neliniște şi înfrigurare, căutau neclintit la el. Din două sărituri, Andrieş fu lîngă ea.

— Radă, să nu fii îngrijurată !... Codruş n-are nici o vină... Am să-ți spun totul mai tîrziu... Da' ce cauți tu aici ?

O scînteiere de bucurie şi nădejde străbătu seninul albastru al acelor ochi. Fata îi striga :

— M-o pus la canon hapsînu' ! Unde-i Codruş ?

— Se bate la poartă.

— Andrieş, dă-mi drumul de-aici !

Andrieş dădu să tragă zăvorul, dar se răzgîndi numaidecît. Zise :

— Mai zăboveşte olecuță, Radă, că nu-i de tine aicea ! Să mîntuim mai întîi cu vrăjmaşii şi după aceea te-om scoate.

Şi spunînd asta, îi întoarse spatele, pornind spre conac. Fata prinse a zgîlții zăbrelele, țipînd :

— Dă-mi drumul de-aici, n-auzi ? !

Dar Andrieş n-avea urechi s-o audă.

În poartă, oțelele pîlcului lui Codrean şi cele ale arnăuților prinseră glas, deşi trosnetele armelor de foc nu conteniseră încă. Loviți de plumbi, doi oameni din spatele căpitanului muşcară țărîna. Numaidecît Andrieş se uită cu luare-aminte din care anume parte vin plumbii. Ei veneau dinspre cerdacul cel mare al conacului, deasupra căruia se risipeau clăbuci albi de fum. Şi iată că de după acei

clăbuci de fum se arătă o țeastă cheloasă şi nişte sprîncene cît măturoaiele, plecate asupra unei țevi de armă, care țeava, după cum i se păru dintr-o fulgerare de gînd lui Andrieş, era țintită asupra căpitanului ce se încăierase în acea clipă cu doi arnăuți şi venea cu spatele spre cerdac. Fulgerarea asta de gînd fu urmată numaidecît de scapărul mîinilor lui Andrieş, ducînd praştia la ochi. Şi iată că țeava armei nu mai apucă să sloboadă plumbul ucigaş. Izbit în mîna în care ținea arma, boierul trase o sudalmă straşnică, scăpînd pistolul peste cerdac. Dar lîngă el se mai aflau încă doi trăgători cu pistolul : se afla acolo dumnealui vătaf Ionuț, al cărui obraz de hulpe Andrieş îl recunoscu numaidecît şi încă unul cu cealma, mai subțiratic la chip, pe care nu-l văzuse niciodată. Bineînțeles că Andrieş nu stătu prea mult la cumpănă cui să-i arate precădere, că nici timp nu avea pentru asta. Vîrînd mîna în sîn şi alegînd cea mai măşcată[43] piatră, el o potrivi cu repeziciune în praştie, şi numai atunci cînd văzu că cel cu obrazul de hulpe cască ochii, gata să-i deie peste cap, şi cînd auzi cumplita strigare, ca la slobozirea duhului : „Văleu, văleu !" întoarse arma asupra celuia cu cealma.

Loviți din trei părți şi avînd mare pustiire în rîndurile lor, dar mai cu osebire rămînînd fără că-

[43] Maşcat — mare.

petenie, care în vremea asta, adăpostită în odaia arnăuților, își oblojea cu amare tînguiri rana de la cap, arnăuții prinseră a da înapoi în fața codrenilor, bulucindu-se către heiuri. Împresurîndu-i şi nedîndu-le răgaz să răsufle, aceştia căutau cu tot dinadinsul să-i facă să se deie prinşi, ceea ce şi reuşeau în mare măsură. Văzîndu-i că au azvîrlit arma, codrenii îi împingeau cu hangerele, unul cîte unul, într-un hambar gol, trăgînd zăvorul după fiecare din ei. La uşă puseră doi oameni de strajă.

În scurtă vreme, clinchetul oțelelor conteni în toată ograda.

— Va continua —

Redactor resp. : IORDANA URECHE
Tehnoredactor : GABRIELA ILIOPOLOS

Dat la cules 07.01.1967. Bun de tipar 08.04.1967. Apărut 1967. Comanda nr. 8 188. Tiraj 80 140. Hîrtie scris II-a de 63 g/m² 700×1000/32. Coli editoriale 2,25. Coli de tipar 2. A. T. 18 209. C. Z. pentru bibliotecile mici 8 R—93.

Tiparul executat sub comanda nr. 70 029
la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii",
Piața Scînteii nr. 1, București
Republica Socialistă România

Lei 1,50

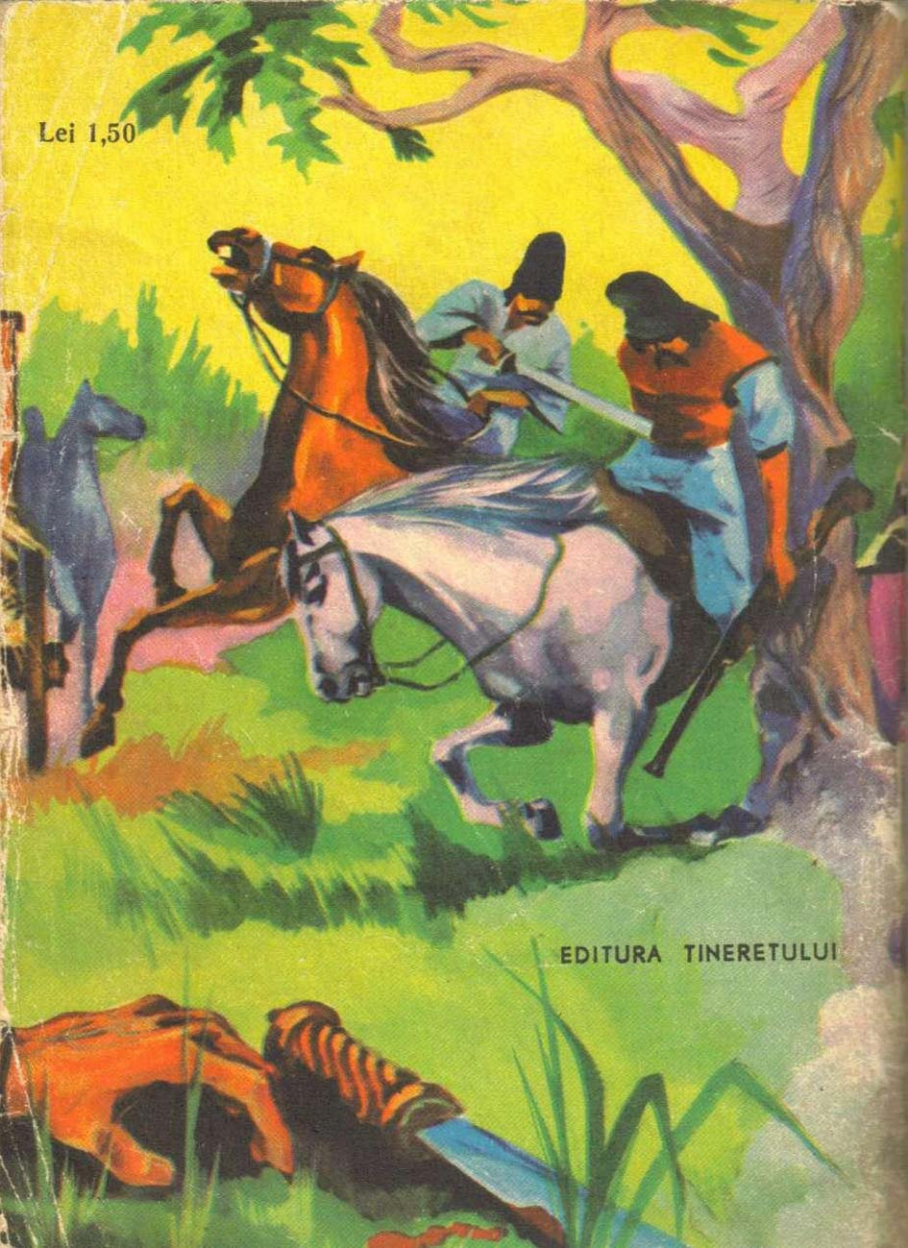

EDITURA TINERETULUI